

UBIDEAK ETA HALTZADIAK**Kontserbazio-egoera**

KBEan, erriberako haltzadiak 136 hektarea daukate; hori KBEaren % 2 eta azalera potentzialaren % 26 da.

Banaketari eta azalerari buruzko datuez gain ez dago informazio kuantitatibo gehiago, Aiako Harriko ubide eta haltzadien kontserbazio egoera zertan den zehaztu ahal izateko.

Balioespen kualitatiboan arabera, esan dezakegu kontserbazio egoera zonen eta hainbat faktoreren arabera-koa dela. Oro har, ondoen daudenak dira heltzen zailak diren leku maldatsuetan eta jende gehien ibiltzen den lekuetatik urrun daudenak; adibidez: Añarbeko arrokoak, Usokokoak (Hernani) eta Baztelarrekoak (Oiartzun).

Beste batzuk mendi-bide eta errepideetatik gertu (Landarbaso), eremu hiritartuetan eta Añarbeko urtegitik gertu daude, eta zona horietan landare exotiko asko dago, adibidez: *Robinia pseudoacacia*, *Platanus hybrida*, *Eucalyptus globulus*. Galtzadetako haltzadian *Buddleja davidii* landare exotiko inbaditzailea oso hedatuta dago.

Otsandolarrerkan eta Arrizbalekoerrek mendi-bide bat dago ubideen ondoan, eta haltzadiak lekua kentzen die. Arrizbaleko errekan eta Pagosarden lerro eten bat besterik ez dago, basoa soildu eta gero *Eucalyptus globulus* landatu delako. Muturluze piriniarraren (*Galemys pyrenaicus*) eta bisoi europarraren (*Mustela lutreola*) Gestio Planaren barruan dagoen Epele errekan, gasbidea jartzeko obrek erriberako haltzadiaren zati bat deuseztatu dute.

Zati batzuetan, batik bat Añarben eta Latxen, ibilguaren egitura oso simplea da: falta dira putzu sakonak, arraintzako babeslekuak, erruteko eremuak edo egurra pilatuta sortutako presa naturalak, ur bizkor eta motelak txandakatzeko, horrela sortzen baitira espezie batzuk bizi ziklorako ezinbesteko dituzten mikrohabitata.

Azkenik, errekek sedimentu eta orbel asko eramaten dute urtegitara, eta horrek eragin dezake, epe luzera, urtegitiko uraren kalitatea eta kantitatea gutxitzea.

Zentral hidroelektrikoek izugarri kaltetzen dute ubideen luzetarako eta zeharkako konektibitatea eta emari ekologikoari eustea zailtzen dute. Leku horietan, ur-emari gehiena aipatu zentralak elikatzeke kanaletara bideratzen da eta ubidea ia erabat lehortuta edo guztiz lehortuta geratzen da zati batzuetan; hori gertatzen da, adibidez, Okilegiko zentrala elikatzen duen presatik behera.

Orain arte ez da ikusi haltzadien osasuna larri kaltetzen duen *Phytophthora* generoko ondo.

Ubideak eta haltzadiak txarra

Azalera	Egitura	Funtzioak	Mehatxuak eta arriskuak
Desegokia	Txarra	Desegokiak	Larriak

Baldintzatzaileak

Añarbeko urtegitara sedimentu gehiegi heltzen direla eta, hainbat jarduera gauzatu ziren ibilguan bertan jalkitze prozesuak errazteko, ibaien bideetan bertan materia organikoaren deskonposizio tasa handitzeko eta bide horietan habitaten aberastasuna gehitzeko; izan ere, era horretan hainbat espezie hartzeko ahalmena handitzen da. Horretarako, Añarbe, Atseginsoro, Latxe eta Malbazar ubideetan (ura urtegitara isurtzen dute) egurra sartu zen, egitura naturalen itxurak egiteko (presak eta putzuak), eta nahiko sedimentu atxikitzea lortu zen (DIEZ J. R. eta ELOSEGI A., 2009). Jarduera horiek LIFE Aiako Harria proiektuaren esparruan gauzatu ziren. Basoen lehengoratzea ebaluatzeko ezarritako parametroen segimendua egiten jarraitu beharra dago, jardura horiek oinarri hartuta.

Presa eta zentral hidroelektrikoek oztopo gaindiezinak sortzen dituzte, gutxieneko emari ekologikoei eustea zailtzen dute eta sedimentuak ezegonkortu egiten dituzte, enbolen moduan funtzionatzen dutelako. Gainera, presa batzuk, batik bat Berdabio behealdekoak, sedimentuen gehiengoa atxikitzen dute eta behealdean ibilgua moztea eragiten dute (DIEZ J.R. et al., 2006).

Masustanegi eta Añarbeko presek ez dute eskalarik, nahiz eta lehenbizikoak nahitaez eduki behar duen, eta Mendaraz eta Añarbeko zentraletan gutxieneko emaria ez dago ezarrita.

Okillegiko zentralaren emakida emaria 1.500 l/s (Q152) da eta gutxieneko emaria 500 l/s (Q295). Emakida emariaren eta gutxieneko emariaren batura 2.000 l/s (Q112) da. Horrek esan nahi du, onenean ere, zentraletik beherako zatia agortuta egoten dela, 500 l/s edo gutxiagorekin, urtean 253 egunean, hau da, urtearen % 69an. Beraz, zentral horrek bideratutako zatiaren erregimen hidrológicoa izugarri alda dezake (IKAR-EKOLUR, 2006).

Gutxieneko emari ekologikoari ez eusteak eragin larriak dauzka erriberako ekosisteman eta ekosistema horri lotutako espezieetan. Muturluze piriniarra, adibidez, behera egiten ari da eta Añarbe eta Latxe erreketan desagertu egin da, nahiz eta ibaian gora, Artikutzan, populazio egonkor bat egon. 2007ko uztailean muturluze bat agertu zen Añarbeko kanalean; antza, Artikutzako populaziotik muturluze gazteak ateratzen dira, baina, badirudi barreiatze bidaiari kanalek erakarri egiten dituztela, udaran ibilgu nagusiak baino ur gehiago eramaten baitute. Litekeena da gazte horiek, aipatu bidaiari, zentralen turbinetan hiltzea. Añarbeko zentralaren funtzionamenduak larri kaltetzen ditu ibaiko 5 kilometro baino gehiago, muturluzeentzako egokia den zona batean (DIEZ J. R. & ELOSEGI A. 2009). Bisoi europarrari dagokionez, mehatxu nagusiak dira hondatutako ibaiertzak eta bisoi amerikarra (Pirinio Atlantikoaren barrutian eta Nafarroa iparraldean ikusi da).

Gipuzkoako Foru Aldundiak (Ikaur-Ekolur, 2006) Urumea, Añarbe eta Oiartzun ibaien bideratzeak eta ur-pilaketak ebaluatu ditu. Informazio nahikoa dago non eta nola jardun erabakitzeko.

Ibilgailuentzako bideek eta gas-hodiko obrak egiteko bideek haltzadiak zatitu egiten dituzte eta, askotan, ibaiertzeko landaretza autoktonoa deuseztatzen dute. Zona horiek landarerik gabe geratzen dira eta hainbat espezie exotiko sartzen dira, *Buddleja davidii* eta *Fallopia japonica*, adibidez, eta espezie horiek erraz zabaltzen eta nekez erazten dira. Gainera, jarduera horiek zuzenean eragiten diote bisoi europarrari, erriberako landaretza ezinbestekoa duelako. 2006an, KBEko mugatik gertu, Oiartzun ibaian, Oiartzungo udalerrian bertan, ibilgailuren batek harrapatutako bisoi europar bat aurkitu zuten.

Fauna eta flora espezie aloktonoei dagokienez, eremuko ubideak Pirinio Atlantikoetako eta Nafarroako iparraldeko ibai eta lekuetatik gertu eta haiei lotuta daudenez, eta leku horietan bisoi amerikarra (*Mustela vison*) aurkitu denez, esan dezakegu bisoi amerikarra Aiako Harrian hedatu daitekeela. Aipatu *Buddleja davidii* espezieaz gain, haltzadi zati batzuetan beste landare eta zuhaitz exotiko batzuk daude: *Quercus rubra* eta *Robinia pseudoacacia*, adibidez.

Ubideei lotutako flora espeziei (*Hymenophyllum tunbrigense*, *Saxifraga clusii*, *Soldanella villosa*, *Vandenboschia speciosa* eta *Prunus lusitanica*) asko eragiten diete hezetan eta argitasun aldaketek. Aipatu bost espezie horien iraupena ubideetako basozaintza jarduerak baldintzatzen du. Gehienak konifera sailen azpian daude, beraz, zuhaitzak mozteko garaian desagertzeko arrisku handia dago, baldin eta sail horiek lehengoratzeko eta ordezkatzeko eta baldintza egokiei eusteko neurriak hartzen ez badira. Usokoko populazioak, Hernanin, leku maldatsuan daude; horregatik, basogintza jarduerak arriskutsuak izan daitezke, lurra eraitsi egin daitekeelako.

Helburuak eta neurriak

2. Helburua	Ubideek egitura konplexua eta haltzadiak kontserbazio egoera ona izatea lortzea eta egitura eta egoera horiek mantentzea, ubide eta haltzadien dagozkien flora eta fauna mehatxatuen populazio egonkorrei euste aldera.
2.1. emaitza	Landaretza naturala lehengoratzeko eta haltzadien osotasun ekologikoa eta zeharkako eta luzetarako konektibitatea hobetzea.
Neurriak	<p>29) Ubide eta haltzadi guztiak aztertzea, espezie exotiko inbaditzaileak bada- goen ikusteko, eta landare horiek erazteko eta kontrolatzeko jarduera egokiak proposatzea.</p> <p>30) Lehengoratzeko Ekologikoko Zonetako zatien % 50ean, gutxienez (besteak beste Oberan eta Galtzadetan), flora exotikoa kentzeko proiektuak idaztea eta aurrera eramatea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Quercus rubra</i> eta <i>Robinia pseudoacacia</i> espezieen aleak pixkanakako me- todo mekanikoekin kenduko dira (enborrei gerrikoa jarrita, adibidez) eta bertako espezieak landatuko dira. - <i>Buddleja davidii</i> espezieen aleak metodo mekaniko eta kimikoekin erazuko dira; kaltegarriak ez direla egiaztatutako metodoekin, betiere. - <i>Eucalyptus globulus</i> aleak metodo mekanikoekin kenduko dira. <p>31) Borondatezko kontserbazio akordioak sustatzea, ibaien ibilguren alde bana- tan 10 m-ko lur zerrenda landu gabe edukitzeko; eta zerrenda horretako sailtan haltzadiak berreskuratzea, dauden oinak kenduz. Usokon konpon-</p>

	<p>bide tekniko egokiena zein den aztertuko da; izan ere, estaldura landaretza konifera sailek osatzen duten arren, flora mehatxatuarentzako itzal egokia ematen dute eta malda handia dago.</p> <p>32) Arditurri erreka-stoaren bi ertzak 4 km-an landarez janzteko proiektuak idaztea eta gauzatzea eta Oiartzun ibaiaren arroko A0410 eta A0419 presa txikiak iragazkortzea.</p> <p>33) Aldizka bisoi amerikarra dagoen ala ez ikusteko kontrolak egitea eta, hala badagokio, handik ateratzea. Bisoi amerikarrak aurkituz gero, tranpa-hesien bitartez aterako dira.</p> <p>34) Muturluze ale batzuk Artikutzako populaziotik Añarben lehengoratutako zatietara eramatea.</p> <p>35) Haltzadien gaur egungo egoera zertan den zehaztea, Natura 2000 Sarean baliatzen den adierazle egoki batekin. Gure proposamena da RQI (Riparian Quality Index) adierazlea erabiltzea, EAera moldatuta.</p> <p>36) Bost urtean behin konplexutasun estrukturala berreskuratzeko lanen eta Añarbeko ornodun espezieen populazioen adierazleen segimendua egitea: egurrezko egituren egoera eta kokalekua, ibaiko habitataren deskribapena, sedimentuen eta materia organikoaren pilaketa, eta ornogabeen eta arrainen biomasa.</p>
Arauak	<p>37) Zorrotz Babesteko Zonen gutxieneko gestio betekizunetako bat izango da landaretza naturaleko 15 metroko zerrenda bat egotea, baldin eta ez bada eremu jakin baterako beste zabalera bat espresuki zehazten, ibilguaren eta erriberaren ezaugarri morfologikoen arabera. Zerrenda horretan ezin da nekazaritza eta basogintza jarduerarik gauzatu, ezta erriberako basoak eta landareak mantentzea edo lehengoratzea eragozten duen inolako jarduerarik ere.</p> <p>38) Ezin da erriberako landaretza autoktono guztia edo parte bat eta erribera inguruko zuhaitz handi edo interes ekologikokoak kentzeko jarduerarik egin. Ezinbestean era horretako jardueraren bat gauzatuz gero, helmen eta eraginkortasun berberetako konpentsazio neurriak aplikatuko dira.</p> <p>39) Landaketen kudeaketarako beharrezkoa den kasuetan, pestizida espezifikoak erabili ahal izango dira, beti ere baso, erribera, berro, landaretza natural eta erreketatik 10 m-ko segurtasun distantzia errespetatuta, baso, erribera, heskai edo trantsiziozko landaretza naturalari eragin gabe.</p>
Jarraibideak	<p>40) Mehatxatutako espezieentzako edo habitat interesgarrientzako kontserbazio egoera egokia duten ubide zatiak Zorrotz Babesteko Zona izendatuko dira, identifikatu ahal.</p> <p>41) Kontserbazio egoera egokia ez eduki arren mehatxatutako espezieak edo habitat interesgarriak dauzkaten edo eduki ditzaketen ubide zati eta haltzadiak Ekologia Oneratzeko Eremu izendatuko dira eta jatorrizko egoera berreskuratzeko jarraibideak idatziko dira.</p>
2.2. emaitza	Zentral hidroelektrikoek eraldatutako ubide zatiak lehengoratzea.
Neurriak	<p>42) Añarbe eta Mendarazeko zentraletan gutxieneko emaria ezartzea eta kontrolatzea; eta Masustanegi, Berdabio eta Okillegiko gutxieneko emaria kontrolatzea.</p> <p>43) Presetako karga ganberetan sistema egokiak instalatzea, ganbera horietan sartzen diren arrain eta muturluzeek ibaira ateratzeko modua izan dezaten.</p> <p>44) Animaliek erortzeko arrisku gehien duten kanal zatiak lauzekin tapatzea eta, ahal den lekuetan irteera arrapalak edo bestelako disuasio teknika batzuk jartzea.</p>
Jarraibideak	45) Ibilgua moztea eragiten duten sedimentu pilaketak eragozte.

SASIAK ETA BAZKALEKUAK**Kontserbazio-egoera****Txilardi lehor atlantikoak (EU kodea: 4030) eta bazkaleku azidofilo menditarrak (EU kodea:6230*)**

EAEko Natura 2000 sarean txilardiak oso ondo ordezkaturata daude. Aiako Harrian azalera handia hartzen dute: KBEaren % 7 hartzen dute, 157 hektarea.

Bazkaleku azidofilo menditarrek 83 hektarea daukate, KBEaren % 1, alegia.

Ez dago habitat horien kontserbazio egoera baloratzeko datu kuantitatiborik. Bitarteko egoerak anitzak dira eta estaldura eta ezaugarriak aldakorrik; horregatik, zaila da balorazio kualitatiboak egitea.

Erlaitz, Pagogaña, Elurretxe, Bianditz eta Oielekun sasiak garo (*Pteridium aquilinum*) estaldura handiak daukate. Garo ugari eta birsortutako zuhaitzak daudenez, sasi azidoen osaera espezifiko eta estrukturala itxuraldatuta daude, eta kontserbazio egoera hondatuta.

Sasiak: ezezaguna

Azalera	Egitura	Funtzioak	Mehatxuak eta arriskuak
Ona	Ezezaguna	Ezezaguna	Ezezaguna

Larreak: ezezaguna

Azalera	Egitura	Funtzioak	Mehatxuak eta arriskuak
Ona	Ezezaguna	Ezezaguna	Ezezaguna

Baldintzatzaileak

Ameziak mozteak eta txilardi, otadi eta iralekuak aldizka erretzeak habitat hau zabaltzea eragin dute. KBEan, tradizioz, sasiak erre dituzte bazkalekuak sortzeko eta sasiaren azalerari eusteko. Gaur egun, aziendak baso barruan bazkatzen du eta ez die basoei lehengoratzen uzten; gainera, Gipuzkoako Foru Aldundiari baimenak eskatzen dizkiete sasiak modu kontrolatuan erretzeko eta hazten ez uzteko. Zenbaitetan sasiak legez kanpo erretzen dira (2009an Bianditzen, adibidez).

Aiako Harrian habitat hori zaintzeko ezinbestekoa da abeltzaintza zama modu orekatuan banatzea. Karga handiegia izanez gero, zelai horiek mozteko *Cynosorium* larre bihur daitezke. Aitzitik, karga nahikoa ez bada, sasia inbaditzaile bihurtuko litzateke eta ganaduaren laguntzarekin kontrolatu beharko litzateke. Gaur egun, kargei, ganadua maneiatzeko sistemai eta abeltzainek eskatuta egiten diren soiltzei esker, bazkaleku eta sasiak ondoen dauden eremuak (leku lau garaiak) zainduta daude. Baserritar gazteak ustiatuek arduratzen ez direnez, abeltzaintza kargak behera egin dezake eta, ondorioz, txilardiak gutxitu egin daitezke; horrek, dena den, basoa lehengoratzea erraztuko luke. Bistakoa da, beraz, abeltzaintza jarduera behera egiten ari denez, ezinbestekoa dela eusteko ahalegina egitea merezi duten lur egokienak aukeratzea eta, aldi berean, azienda basoetatik ateratzea, lehengoratzea errazteko. Ganadua urte osoan egoten da, baina abeltzaintza jarduera ez dago arautua eta gestioa ez da antolatzen.

Azienda Aiako Harrian daukaten abeltzain gehienak ez dira profesionalak eta abeltzaintza ustiatuek ez daukate azpiegitura egokirik. Horregatik, ganadua urte osoan ibiltzen da larre menditarretan, udal ordenantzetan bazkarako aldia jarrita dagoen arren. Oiartzungo Udalak lur batzuk eskaini zizkien abeltzain horiei, bazkarako alditik kanpo ganadua han utz zezaten, baina, hala ere, arazoa ez da konpondu. 2009an abeltzain bati bazkarako baimena ukatu zioten, iritzi ziotelako ganadu gehiegi zegoela. Abeltzainek ganadua Pagogaña, Bianditzera eta Erlaitz eta inguruetara eramaten dute.

Txandak ez dira aurrez zehazten eta, ondorioz, eremu batzuetan ganadu gehiegi ibiltzen den arren, Erlaitz, Pagogaña eta Elurretzen eta Bianditz inguruetan sastrakak kendu behar izaten dituzte. Lan horiek Behemendi Landa Garapeneko Elkarteak edo Gipuzkoako Foru Aldundiak egiten dituzte, bost urtean behin, abeltzainek eskatuta. Horretarako lan talde berezirik ez dagoenez, sasiak ezin dituzte urtero kendu. Ote zuria bizkor hazten da eta, ondorioz, lan horiek egitea zaila izaten da (BEHEMENDI, jakinarazpen pertsonala).

Bazkalekuak aprobetxatzeko abeltzaintza azpiegiturak egokiak dira; azpiegitura horiez Gipuzkoako Foru Aldundia eta Behemendi Landa Garapeneko Elkarteak arduratzen dira.

Abeltzainek, oro har, ez dakite mendiko artzaintzarako laguntzak daudela. Interesa eduki dezaketenei laguntza horien berri emanez gero, sasiak eta bazkalekuak kontserbatzeko helburuak errazago lortuko lirateke.

Erlaitz inguruan, Irungo udalerrian, *Daphne cneorum* landare mehatxatua bizi da. Artzaintzak behera egiteak eragin dezake landareak ezinbesteko dituen habitatek osatzen dituzten mosaikoak desagertzea; izan ere, otea handia denez eta lur asko hartu dituen, landareak ezin du bizirauteko behar duen azalera eskuratzeko lehiatu. Irungo Udalak eta Gipuzkoako Foru Aldundiak, 2010eko eta 2011ko martxoan eta apirilean, sasiak modu selektiboan kendu zituen, lareen eta sasien mosaikoari eusteko eta otearen lehiatzeko gaitasuna gutxitzeko, *Daphne cneorum* landarearen alde. Oraindik goiz da emaitzak ebaluatzeko, baina, 2010eko maiatza eta ekaina bitartean, landareak behar bezala eman zituen loreak eta fruituak.

Kontserbazioaren mehatxurik larriena da, ordea, haziak ez direla *in situ* ernamuntzen eta dauden landareak, zer adin duten zehatz-mehatz ez badakigu ere, zaharrak direla. 2009an tetrazolio testaren bitartez haziak *ex situ* egindako bideragarritasun proben arabera, haziak ez dira bideragarriak, hau da, ez daukate erretzeko gaitasunik. Kontuan hartuta sua maiz baliatu dela landarea agertzen den lekuetan, uste dugu agian keak eragiten duela haziak erretzea. 2010ean, *Daphne* aleak dauden Bianditzeko txilardi-otadi bat erre zuten; beraz, interesgarria izan daiteke haziak nola erantzuten duten aztertzea. Landarea kontserbatzeko zailtasunak gutxi balira bezala, txangozaleek landareak bildu egiten dituzte udaberrian, loretan daudenean. Orain, Gipuzkoako Foru Aldundia espezie hori gestionatzeko plana idazten ari da.

Helburuak eta neurriak	
3. Helburua	Bazkaleku eta sasien gaur egungo azalerari eta mosaiko egiturari eustea, abeltzaintza gestioko eremuetan.
3.1. emaitza	Gutxienez sasi eta bazkalekuen gaur egungo azalerari eusteko moduko abeltzaintza karga mantentzea.
Neurriak	<p>46) Bazka antolatzeke plan bat egitea, eduki hauekin (gutxienez): bazkaleku moten kalitatea eta produktibitatea; azienda karga egokia; bazkatzeko egutegia eta gutxieneke eta gehieneke egunak; eta zonifikazioa, kontrolatuta erretzeko eremuak barne. Antolamendu Planean zehaztuko da ganadua antolatutako abeltzaintza eremuetan bakarrik ibil daitekeela eta eremu horietatik kanpo azientak ezin duela ez ibili, ez bazkatu.</p> <p>47) LGIPEko neurriek KBEan duten eragina eta eraginkortasuna aztertzea, «mendiko bazkalekuen aprobetxamendua gestionatzeko» eta «artzaintza sustatzeko». Horretarako, biodibertsitatea neurtzeko adierazleak erabiliko dira eta, behar izanez gero, adierazle horiek hobeto aplikatzeko aholkuak emango dira; hori, onuradun potentzialen % 50 edo bazkaleku erdinatural interesgarrien azaleraren % 75 hartu arte.</p> <p>48) Aholku horiei jarraiki, batetik, zona horietan abeltzaintza estentsiboa babes-teko lehentasunezko neurriak hartzea, Landa Garapen Iraunkorreko Programaren barruan; eta bestetik, nekazaritza eta abeltzaintza ustiatgien ingurumen aldagaia egoki kontuan hartzen duten nekazaritza eta ingurumen kontratuak sinatzea.</p> <p>49) Aiako Harriko txilardi atlantikoak eta belardi menditarrak balio natural handiko nekazaritza eremutat hartzea, plana abian jarri eta urte bete igaro baino lehen, abeltzaintza estentsiboa sustatzeko laguntzak errazago aplikatzeko, Landa Garapeneke Programen kargura, eta, ondorioz, abeltzaintza jarduera estentsiboari dagozkion ingurumen zerbitzuak ordaintzea.</p> <p>50) Lursail sare bat hartzea lagin gisa eta segimendu protokolo bat ezartzea; protokolo horretan kontserbazio egoeraren adierazle neurgarrien egokitasunaren analisisa sartuko da.</p>
Arauk	51) Abeltzaintza gestionatzeko eremutat hartutako herri lurretan baso sailak landatzea debekatuta dago, salbu abeltzaintza estentsiboa hobetzeko direnak; azken horietan, gainera, bertako espezieak erabili behar dira.

3.2. emaitza	Bilakaera naturaleko prozesuak eta bazkalekuen eta txilardien azalera eta kalitatea alda dezaketen erabilera aldaketak kontrolatzea.
Neurriak	52) Behar denean sastrakak kentzea, bazkalekuen oraingo azalerari eta, txilardiak hartutako zonetan, zuhaitz geruzaren % 20tik beherako estaldurari eusteko.
Arauk	53) Funtsezko elementutzat hartuta edo babes bereziko erregimenean dauden bazkalekuen azalera edo sasien % 10 baino gehiago galtzea edo andeatzea eragin dezaketen eskokatzeak, basoberritzeak eta gainerako jarduerak aurrez konpentsatu behar dira (baldin eta <i>Daphne cneorum</i> landareari bizirauten laguntzeko ez badira): kaltetutako azalera berbera KBEaren barruan lehengoratu behar da, habitat horien gaur egungo azalerari eusteko, KBEan.
Jarraibideak	54) Sastrakak kentzerakoan inguru irregularrak utzi behar dira eta mosaiko banaketari eutsi behar zaio; betiere, makina arinak erabili behar dira, lurra ez trinkotzeko.
3.3. emaitza	Identifikatuta dauden <i>Daphne cneorum</i> landarearen kokalekuei eustea.
Neurriak	55) Landarea <i>ex situ</i> ugaltzea errazteko lanak sustatzea, Fraisoroko nekazaritza eta ingurumen laborategian eta Iturrarango Parke Botanikoan; eta <i>in situ</i> ugaltzea Erlaitz inguruan; hori, Gipuzkoako Foru Aldundiak finantzatuta. 56) Bianditzen erretako lursailaren segimendua egiteko lursailak ezartzea, baita Irungo Udalak eskokatze selektiboak egindako Erlaitzeko eremuan ere. 57) <i>Daphne cneorum</i> landareen inguruan eskokatze selektiboak egitea, gainerako landareen lehiak haren biziraupena arriskuan jartzen duenean.
Arauk	58) <i>Daphne cneorum</i> landarea bizi den zelai menditarretan ezin da erreketarik, ongarritzerik eta ereiterik egin, salbu aurrez baimendutako erneketa proiektu esperimentalak. 59) <i>Daphne cneorum</i> aleak biltzea debekatuta dago.

ZOHIKAZTEGI HEZEEN KOMUNITATEAK

Kontserbazio-egoera

Zohikaztegi hezeen komunitateek (trantsizio zohikaztegi ere esaten zaie; EU kodea: 7140) 1,48 ha dauzkate KBEan; bi orban daude, bata 1,35 hektareakoa eta bestea 0,13 hektareakoa.

EAEn habitat honen 145 hektarea daude, eta % 84 Natura 2000 Sarean dago. Habitat berezia eta bakana denez, kokaleku guztiak zaindu behar dira.

Kontserbazio egoera kontrakoa da, hainbat inpaktu antzeman baitira:

- Orban handiena aziendak gehiegi zapaltzen du, eta egoera larria da, gehiegizko zanpaketa kaltegarria baita habitat horientzat. Gainera, pinu sail batek inguratuta dago eta mendi-bide batek zeharkatzen du; horrek habitataren azalera gutxitzen du.
- Beste esfagnadian aurkitu ditugu *Buddleja davidii* espezie exotiko inbaditzailea, hartxintzar eta hondar pilaketa bat eta legez kanpoko ur-hartune bat erreka ertzean bertan. Gainera, pinu sail batek erabat inguratuta dauka.

Esfagnadiak: txarra

Azalera	Egitura	Funtzioak	Etorkizunerako au-
Desegokiak	Desegokiak	Desegokiak	Txarrak

Bi esfagnadien kalitatea ez da berdina zona guztietan, ezta egituraren konplexutasuna ere. Hala ere, zohi-

kaztegiei dagozkien espezie nahikoa daude: habitat horien bereizgarri diren zortzi espezie, hain zuzen.

Baldintzatzaileak

Ez da ezarri segimendu protokolorik parametro kuantitatiboen bitartez esfagnadien kontserbazio egoeraren segimendua egiteko.

Habitat oso hidrofila da; ur-iturria isurketaren eta zuzenean eroritako uraren fruitua da, aldi berean. Erauzketek ondorio larriak eduki ditzakete, habitat horiek lurra busti-busti eginda egotea eta uraren ezaugarri oligotrofoak ez aldatzea behar dutelako. Antxotesaroiako zohikaztegi txikia zeharkatzen duen erreka lege kanpoko ur-hartuneak zohikaztegi ur-erregimena alda dezake. Habitat oso hidrofila denez eta uretako eta lurreko komunitateen arteko interfaze dinamikorekin artean dagoenez, gertuko zuhaitz sailek kaltetu egin dezakete, drainatze naturala aldatzen dutelako, uraren maila jaisten dutelako eta, ondorioz, landare zurkarak esfagnadiak kolonizatzen dituztelako.

Zohikaztegi txikian aurkitutako *Buddleja davidii* espezie inbaditzaileak 2-3 metro luze dauzka, itzala egiten du eta dagoen habitataren funtzionamendua aldatzen du. Gainera, esfagnadi handiko pasabideetan ganaduak lurra izugarri zapaltzen du.

Esfagnadiak zeharkatzen edo mugatzen dituzten hainbat errepide eta mendi-bide daude eta, ondorioz, habitataren azalera gutxitu egiten da, nahiz eta kasu honetan gutxitze hori nabarmena ez izan: esfagnadiaren ipar-ekialdeko mugan dagoen mendi-bideak zohikaztegi osoaren % 5 hartzen du eta zohikaztegi txikia zeharkatzen duenak orbanaren % 1 bakarrik. Bi mendi-bide horiek, ordea, eragiten dute esfagnadietara kutsagarriak eta landare exotikoak heltzea eta ganaduak lurra zapaltzea.

Habitat oso kaltebera da eta hobetzeko esku-hartzeak kaltegarriak izan daitezke, egoki egiten ez badira. Batetik, zohikaztegi hezeen komunitateen barruan garatutako landare zurkarak behar bezala kentzen ez badira, biofritoen jantzia desegituratu daiteke. Eta bestetik, artzaintza desagertzeak lurzorua zohiz betetzea eragiten du eta lokaztun zuloak gutxitu egiten dira; zulo horiek *Drosera intermedia* eta *Pinguicula lusitanica* landareak kokatzeko mikrohabitat txiki hobezinak dira (ZENDOIA I. *et al.*, 2007). Ez dakigu zenbateko abeltzaintza karga behar den; hala ere, antzeko egoeretan egindako azterlanen arabera, kargak urteko 0,037 UGM/ha izan behar du.

Hamarkada bat baino gehiagoan, 2007. urtera arte, gertuko zelai eta bazkalekuak fosfato kaltzikoarekin ongarritu zituzten, aldian-aldian, eta litekeena da ongarritze horiek esfagnadiak eutrofizatzea eta, behar bada, espezie batzuk desagertzea eragin izana, nahiz eta ondorioak ez diren aztertu. Antzeko egoeretan egindako azterlan batzuen arabera, ongarritzeek esfagnadietako landare haragijale batzuen demografia kaltetzen dute, *Drosera rotundifolia* espeziearena, adibidez (REDBO-TORSTENSSON P. 1994).

Hala ere, habitat horien kokalekuak zehatzak eta txikiak direnez eta Erabilera Publikoko Mendi batean daudenez, nahasteak eragiten dituzten agenteak kontrolatzea eta agente horien bilakaeraren segimendua egitea errazagoa da.

Helburuak eta neurriak

4. Helburua	Esfagnadien kontserbazioa bermatzea, hezetan gradiente aldakordun mikrohabitat heterogeneoak sustatuz, espezie bereizgarrien dibertsitatea ahalik eta handiena izan dadin.
4.1. emaitza	Aprobetxamenduak arautzea, esfagnadien egiturari eta dibertsitate espeziakoari eusten zaiela bermatzeko.
Neurriak	<p>60) Parametro neurgarriak zehaztea, esfagnadien kontserbazio egoera eta bilakaera zertan diren jakiteko, eta monitorizazio prozedurak ezartzea.</p> <p>61) Lekuan bertan, zona kalteberenetan, kartelak jartzea, azaltzeko zeintzuk diren eremua babesteko arauak eta habitaten balioak.</p> <p>62) Esfagnadi handian, neurritz kanpo zapalduta dauden zonak aldi baterako ixtea, abeltzaintza karga kontrolatzeko, landaretza bere onera bueltatu arte. Itxiturak egiteko erabiliko dira, ahal izanez gero, gaztainondo hesolak edo, bestela, tratutako pinuarekin egindakoak; akaziarik ez da inola ere baliatuko.</p> <p>63) Ganadua ez sartzeko itxitako eremuen ordez, behar izanez gero, handik gertu ur-guneak jartzea, askak, adibidez.</p>

<p>Arauak</p>	<p>64) Urteko abeltzaintza kargak ez du izan behar 0,037 UGM/ha baino txikiagoa (Backshall <i>et al.</i>, 2001), sasi gehiegi ez sortzeko eta zuhaitzak ez birsortzeko; eta ezta 0,1 UGM/ha baino handiagoa ere, lurzorua ez eraldatzeko eta landaretzak presio gehiegi ez izateko.</p> <p>65) Oro har, ezin da esfagnadiak eta esfagnadien kontserbazioa baldintzatzen duten fisika, kimika eta ingurumen baldintzak gutxitzen, deuseztatzen, aldatzen edo hondatzen dituzten jarduerarik gauzatu.</p> <p>66) Habitata lehengoratzeta eta bertako ekologia hobetzea helburu duten jarduerak gauzatu daitezke, administrazio eskudunak baimenduz gero, baina sekula ez honako hauek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zaborra uztea eta abeltzaintza hondakinak pilatzea. - Azaleko drainatzeak egitea, ur-fluxua bideratzea eta esfagnadien ur-ekarpena arriskuan jartzen duten jarduerak egitea, izan habitataren perimetroaren barruan, izan inguruan. - Baso sailak landatzea. - Lurzoruaren egitura aldatu dezaketen jarduerak egitea, adibidez: egurra ateratzea, lurra lantzea, ibilgailuak eta makinak ibiltzea, lurra neurritz kanpo zapaltzea, e.a. - Esfagnadiak zeharkatzen dituzten bideetan ibiltzea; baimendutako langileak bakarrik ibil daitezke, aurrez zehaztutako aldietan. - Mehatxatutako flora espezieak biltzea eta deuseztatzea. - Sastrakak kentzea, landareak erretzea eta landaretza naturala aldatu edo deuseztatu dezaketen jarduerak egitea.
<p>Jarraibideak</p>	<p>67) Beste adierazle batzuk jarri bitartean, habitaten kontserbazio egoera ontzat hartuko da, baldin eta gaur egungo azalerari eta landaretza egitura honi eusten badiote:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Txilardi hezeetan: >% 15 erikazeoak (<i>Calluna vulgaris</i> eta <i>Erica tetralix</i> edo <i>E.ciliaris</i>) - Esfagnadietan: >% 15 <i>Sphagnum</i> spp, eta gutxienez honako hauek egotea: <i>Erica tetralix</i>, <i>Juncus bulbosus</i> edo <i>Juncus acutiflorus</i>, <i>Sphagnum</i> spp, eta <i>Molinia caerulea</i>; eta gutxienez espezie hauetako bi: <i>Drosera rotundifolia</i>, <i>Hypericum elodes</i>, <i>Carum verticilatum</i>, <i>Anagallis tenella</i>, <i>Carex panicea</i>, <i>Eleocharis multicaulis</i>, <i>Juncus squarrosus</i>, <i>Scirpus effusus</i>, <i>Narthecium ossifragum</i>. - <i>Molinia</i> zelaietan: <% 50 <i>Molinia caerulea</i>. - Txilardi lehorretan: <% 30 <i>Ulex europaeus</i>, leku lehorretan.
<p>4.2. emaitza</p>	<p>Esfagnadien dinamika hidrologikoa lehengoratzeta, mikrohabitatak agertzeko eta, epe luzera, zohikaztegi hezeetako landaretza birsortzea errazteko.</p>
<p>Neurriak</p>	<p>68) Esfagnadi bakoitzerako babes perimetro bat zehaztea, kontuan hartuta azaleko isurketa fluxuen norabidea eta drainatze naturalak.</p> <p>69) Aldian-aldian babes perimetroko landare zurkarak kentzea, hau da, kimu gazteak errotik ateratzea edo lodienak arrasetik kentzea; hondarrak, gero, ez dira bertan utzi behar.</p> <p>70) Antxotesaroiako esfagnadi handia zeharkatzen duen bidea kentzea eta dike txiki bat egitea, enborrekin, esfagnadia hedatzeko eta zohikatza sortzea errazteko.</p>
<p>Arauak</p>	<p>71) Esfagnadiak babesteko perimetroaren barruan debekatuta dago bazkalekuak ongarritzea, lurra kareztatzea eta ereitea.</p>

FAUNA SAPROXILIKOA**Kontserbazio-egoera**

EAEko entomologoek gehien aztertu duten eremu naturala izan arren, ez dago espezie horien ugaritasunari eta banaketa eremuei buruzko daturik; Oielekuko pagadiko agerpenen gaineko datuak besterik ez daude.

Guztira 268 ornogabe espezie aurkitu dira eta horietatik 109 saproxilikoak dira, gehienak koleopteroak.

Batasunaren intereseko espezieei dagokienez, honako hauen aipamenak daude: *Lucanus Cervus*, *Rosalia alpina* eta *Cerambyx cerdo* (PAGOLA CARTE, S. 2006).

Lucanus cervus aurkitu dugu Listorreta, Oieleku, Ugaldetxo, Pikogarate (Oiartzun) eta Irugurutzeta-Aitzondon (Irun).

Cerambyx cerdo, berriz, Endarako hariztian.

Bestalde, oraingoz bere kontserbazio egoera estimatu edo beraien habitaten existentziaren arabera beraien presentzia aurreikusi edo beraien beharrezan ekologikoak betetzeko baldintza egokiak ote dauden ikusi besterik ezin da egin. Zentzu horretan, ez dira egokitzat ikusten bere habitataren baldintzak, ez baitago lurrean edo zutik zuhaitz heldu edo zaharrik.

Baso-aprobetxamenduek behera egin izana eta oinarri tekniko horretako neurriak aplikatuz, eta espezie saproxilikoaren populazioen kontserbazio-egoera bermatzea helburu duen Gipuzkoako Foru Aldundiari emandako LIFE proiektuari esker, epe luzera zuhaitz zaharrak ugarituko direla aurreikusten da, lepatuak sortuko direla eta zutik edo lurrean hildako egur hila ugarituko dela aurreikusten da. Hortaz, espezie hauen etorkizuneko aurreikuspenak onak dira; nahiz eta aldaketa hauek motel gertatuko diren.

Fauna saproxilikoa: desegokia

Banaketa	Populazioa	Habitata	Etorkizunerako aurreikuspenak
Ona	Ezezaguna	Desegokia	Onak

Baldintzatzaileak

Espezie horiek baso heldu eta osasuntsuak daudenaren adierazle bikainak dira.

Lucanus cervus kontserbatzeko ezinbestekoa da lurpean hildako egur nahikoa egotea (motzondoak eta sustrai lodiak), deskonposatzen ari diren zuhaitzen oinarriak behar dituztelako. Listorretan, *Lucanus cervus* espeziearen aipamen gehienak errepidean harrapatuta hildakoenak dira; izan ere, hango atsedentlekura jendea errepidez heltzen da. Litekeena da espeziea beroak, usainek, ibilgailuek eta abar erakarrita gerturaztea errepideetara (PAGOLA CARTE S., 2007a).

Rosalia alpina koleopteroa, arrautzak zuhaitz lehorretan jartzen dituen espezie termofiloa denez, basoan soilguneak egotea behar du. Espezie horrentzako ohiko arazo bat da moztutako pagoak pilatzea eta, bazterbideetan denbora batean eduki ondoren, kentzea. Izan ere, *Rosalia alpina* enbor horietara joaten da arrautzak jartzera eta, beraz, eramaten dituztenean errunaldi ugari deuseztatzen dituzte. Tokian-tokian, espezie horren aleak bildumak egiteko eramateak arazoak sor ditzake (PAGOLA CARTE S., 2008).

Cerambyx cerdo espeziearen larbek *Quercinea* zaharrak behar dituzte. Zuhaitz horiek, ordea, nekazaritza ekosistemetan desagertzen ari dira, jarduera tradizionalak erabiltzeari uzten ari direlako; jarduera horietako bat da zuhaitzak lepatzea, bazka, fruituak edo egurra lortzeko. Gainera, bertako hostozabalen orde konifera sailak jartzea kaltegarria da espezieari eusteko. Helduak maiatza eta iraila bitartean sortzen dira eta zuhaitzen azaleko zaurien eta fruitu helduen izerdiaz elikatzen dira. Beste xilofago batzuei dagokienez, ale helduak eta udaberri eta udarako loreak oso lotuta daude. Izan ere, lore horiez elikatzen dira, arratsean edo gaez. KBEan, loreak oso eskasak diren lekuetan egoten dira, adibidez: soilguneetan, bihurguneetan eta, bereziki, mendi-bideen bazterretan. Beraz, basoen gestioan sustatu beharko lirakeke argiguneak, ekotonoak eta isolatuta eta ondo argizatuta dauden zuhaitz zaharrak (PAGOLA CARTE S., 2007a).

Gainera, ale heldu horiek hegazti batzuen elikagai dira.

Helburuak eta neurriak	
5. Helburua	Koleoptero saproxiliko mehatxatuen gaur egungo eta aldeko kontserbazio egoera zehatz-mehatz definitzea eta KBEaren harrera ahalmenaren araberrako populazioei eustea.
5.1. emaitza	Aiako Harriko zuhaitz zaharrei lotutako entomofauna mehatxatua eta hildako egurra kontserbatzea.
Neurriak	<p>«Basa fauna eta florarentzat intereseakoak diren elementu kultural, natural eta geomorfologikoen georreferentziatutako inbentario irekian», «Basoen» atalean hildako egurrari dagozkion neurri eta arauak aplikatuko dira.</p> <p>72) Gaur egungo kontserbazio egoera zehaztea, banaketa eta ugaritasuna oinarri hartuta, eta prospekzioak egitea, Habitaten Zuzentarauan dauden arren KBEan kokatu ez diren ornogabe saproxiliko populazioak aurkitzeko (adibidez: <i>O. eremita</i>).</p> <p>73) Espezie saproxilikoentzako interesgarriak diren eremuen mapa egitea eta gaur egun dauden aipamenak geo-erreferentziatzea.</p> <p>74) Pagadiko zona eguzkitsuetan enbor lehorrak pilatzea (batzuk lurra ukitu gabe jarrita), <i>Rosalia alpina</i> espezieari erruten laguntzeko.</p> <p>75) Koleoptero saproxilikoentzako interesgarriak diren zonetako mendi-bide eta pagadi ertzetan lore-zuhaixkak landatzea.</p> <p>76) <i>Lucanus cervus</i> helduak «puntu beltzetik» urruntzea, errepideetatik aldentutako lekuetan izerdia ematen duten gailuak jarrita, eta ibilgailuek helduak harrapatzea prebenitzea, garai kritikoa (uztaila-abuztua) zirkulazioa arautuz.</p>
Arauak	<p>77) Debebatuta dago pagadien ertzetan eta mendi-bideen ezpondetan heskaiak eta zuhaixka ekotonoak kentzea, basoko intsektu askorentzat elikagai iturri direlako. Interes publikoko arrazoi garrantzitsuengatik elementu natural horiek kendu behar badira, aurrez gertuko beste eremu batzuetan lehengoratuko dira, kopuru eta kalitate berberarekin, kendutako baliabidearen funtzioa bermatzeko.</p>
Jarraibideak	<p>78) Enborrak ez dira aldi baterako pilatuko eta denbora luzez geldirik edukitako egur lehorra ez da kenduko, <i>Rosalia alpina</i> espeziearen errunaldiak babes-teko.</p> <p>79) Lurpean edo erdilurperatuta dagoen egurra eta inguruko lurra ez dira mugituko, <i>Lucanus cervus</i> espeziearen larbak babeste aldera.</p> <p>80) Bermatuko da basoan hektareako gutxienez 8-10 zuhaitz heldu, 5 oin eta hildako 40 m³ egur egotea, beti; hori, <i>C. cerdo</i> eta beste espezie saproxiliko batzuk babesteko.</p>

OKIL BELTZA (*Dryocopus martius*)**Kontserbazio-egoera**

Hegaztien Zuzentarauko I. eranskinean dago. Estatu mailan, Babes bereziko erregimenean dauden basa espezieen zerrendan dago sartuta, eta, EAEn, *bakanen* artean. Espainian habia Pirinioetan eta mendikate kantauriarrean egiten du (Euskal Herria eta Asturias eta Gaztela eta Leon artean).

Okil beltza oso ondo lehengoratu da Europan (MIKUSIŃSKI, 2006), berritutako baso askok tamaina egokia hartu dutelako, beharbada. Gaur egun, banaketaren eta populazioen joera gora egitekoa da EAEn. Orain dela gutxi arte, gurean oso eskasa zen: zenbatespenen arabera, 2001ean hiru bikote zeuden Gipuzkoan, Nafarroako populazioa hedatu zen arte. Alde horretatik, badirudi berebiziko garrantzia izan duela zenbait basozaintza jarduera tradizional erabiltzeari uzteak (ikatzta egiteari, adibidez), pagadiak handitzea eta heltzea eragin duelako.

KBEan duela gutxi agertu da, gutxienez 2001. urtera arte ez baitzegoen aipamenik (AIERBE, T. *et al.*, 2001). Populazioa zer nolakoa den ez jakin arren, egiaztatu da KBEan habiak egiten dituela (AIERBE T., jakinarazpen pertsonala).

Gainera, habitata aldeko dute, basoetan unada heldu eta heltzeko aukera handiak zuhaitzi gazteak daudelako. Horrekin guztiarekin, Aiako Harrian duen kontserbazio-egoera aldekoa dela uste da.

Okil beltza: ona

Banaketa	Populazioa	Habitata	Etorkizunerako aurreikuspenak
Ona	Ezezaguna	Ona	Onak

Baldintzatzaileak

KBEa leku egokia da okil beltzarentzat, baso handiak eta zuhaitz zaharrak daudelako; izan ere, okil beltzari gehiago axola zaio basoaren heldutasuna, mota baino. Gainera, Aiako Harriko KBEan espezie aloktonoen utzitako sail zahar batean ibiltzen da, koniferen ipurdian elikagaiak aurkitzen dituelako. Arditurri eta Otsamantegi ibaien iturrian utzita dagoen *Pinus radiata* sail zahar batean landaretza potentziala (harizti azidofiloa) lehenera etorri da eta okil beltza hara joaten da (AIERBE T., jakinarazpen pertsonala). Espezie hau Enbidoko harizti amerikarrean ere ikusi dute (BELZUNZE J., jakinarazpen pertsonala).

Nahiko ondo moldatzen da ingurunera eta hainbat espezieko inurri eta termitak ditu oinarrizko elikagai. Hori dela eta, inurritegiak dauden eremu handiak hartzen ditu (100-400 hektarea) eta soilguneetan edo zona erabat irekietan elikatzen da. Termita koloniak dauden zuhaitz ipurdiak ere etengabe arakutzen ditu. Xilofagoen eta beste intsektu batzuen larbak ere jaten ditu; egurretan aurkitzen ditu, kaltetutako edo hildako zuhaitz zaharren enborrak eta adarrak zulatuz. Beraz, presa kopurua gutxitzen duten tratamenduek kaltetu egiten dute.

Hildako egurrez gain diametro handiko oinak behar ditu habia egiteko (40 cm inguru bularraren parean), espezie handia baita.

Habia gizakia maiz ibiltzen den lekuetatik urrun egiten du, lasaitasuna behar duelako (ROSELAAR, 1985), eta hori kontuan hartu behar da okil beltzak habiak egiten dituen eremuetan jarduerak antolatzeke.

Azkenik, faktore batzuk aldeko ditu. Batetik, lurren jabeek ez dute egurra ekoizteko hainbeste interes, pinu egurraren prezioak behera egin duelako eta sailetan *fusarium* onddoa hedatu delako. Bestetik, KBEaren % 80 Erabilera Publikoko Mendia da, eta % 83 tokiko erakundeena edo Gipuzkoako Foru Aldundiarena da. Toki erakundeeri gero eta gehiago interesatzen zaie mendien gizarte eta ingurumen erabilera eta, ondorioz, sail aloktonoak baso autoktono bihurtzeko eta basoak espeziearentzat egokiago den moduan gestionatzeko joera dute.

Helburuak eta neurriak	
6. Helburua	Populazio egonkor bat berreskuratzea eta finkatzea sustatzea, baso helduzko behar adinako azalera bermatuz, eta horrela EAEko beste lurralde batzuetara hedatzen laguntzea.
6.1. emaitza	Gutxienez hiru bikote eta okil beltza ugaltzeko lurraldeak finkatu dira.
Neurriak	Basoen atalean basoak hobetzeko proposatutako arau, neurri eta jarraibideak aplikatu behar dira. 81) Espeziea urtero monitorizatzeko protokoloa ezartzea, ugalketaren arrakasta eta muga eta arazo posibleak ebaluatzeko. 82) Ugaltzeko eremuetan prospekzioak egitea eta okil beltzen populazioa zein den zehaztea.
Arauk	83) Basoko jarduerak, baimena jasotzeko, ustiategi planean kontuan hartu behar dituzte okil beltzari hazkuntza aldi kritikoan (otsailetik ekainera) eragin diezazkieketen kalteak. 84) Aldi kritikoan (otsailetik ekainera) ez dira baimenduko okil beltzen hazkuntza kaltetu dezaketean jarduerak, kokatutako habi edo unaden 400 m-ko inguruan.
Jarraibideak	85) Konifera sailetan tartekatutako unada txikiak hostozabal baso autoktono bihurtzea sustatuko da; horretarako, unada horiek gestionatuko dira ahal bezain laster oinek 40 cm baino gehiagoko diametroa eduki dezaten, 130 cm-ko garaieran.

BABES ERREGIMEN BEREZIKO HABITAT NATURAL, FLORA ETA FAUNARENTZAT NEURRI ZEHATZAK

Babes bereziko erregimenean dauden habitat naturalen, floraren eta faunaren kontserbazio egoera eta kontserbazio neurri espezifikoak taula honetan daude zehaztuta:

Habitata edo espeziea	Kontserbazio-egoera	Neurri onuragarriak
<i>Buxus sempervirens</i> egitura xerotermofilo egonkorrak	Desegokia	1, 52, 53
Malda harritsu silizeoak, landare kasmofitikoekin	Ona	
<i>Petrocoptis pyrenaica</i>	Ona	
<i>Huperzia selago</i>	Ona	47, 48, 49, 50, 52
<i>Daphne cneorum</i>	Txarra	54, 55, 56, 57, 58, 59, 60
<i>Drosera intermedia</i>	Ezezaguna	62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71
<i>Hymenophyllum tunbrigense</i>	Ezezaguna	2, 4, 5, 7, 8, 32, 37, 38, 40, 41, 45
<i>Prunus lusitanica</i>	Ezezaguna	2, 4, 5, 7, 8, 32, 37, 38, 40, 41, 45
<i>Saxifraga clusii</i>	Ezezaguna	2, 4, 5, 7, 8, 32, 37, 38, 40, 41, 45

2013ko azaroaren 25a, astelehena

<i>Soldanella villosa</i>	Ezezaguna	2, 4, 5, 7, 8, 32, 37, 38, 40, 41, 45
<i>Buxus sempervirens</i>	Ezezaguna	1, 47, 51, 52, 53
<i>Ilex aquifolium</i>	Ezezaguna	2, 4, 5, 7, 13, 16, 20, 21, 22, 29
<i>Narcissus pseudonarcissus</i>	Ezezaguna	2, 7
<i>Pinguicula lusitanica</i>	Ezezaguna	62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71
<i>Taxus baccata</i>	Ezezaguna	2, 4, 5, 7, 13, 16, 20, 21, 22, 29
<i>Trichomanes speciosum</i>	Ezezaguna	2, 4, 5, 7, 8, 32, 37, 38, 40, 41, 45
<i>Veratrum album</i>	Ezezaguna	2, 4, 5, 7, 8, 32, 37, 38, 40, 41, 45
Kolaka (<i>Alosa alosa</i>)	Ezezaguna	30, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45
Izokin arrunta (<i>Salmo salar</i>)	Ezezaguna	30, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45
Aingira (<i>Anguilla anguilla</i>)	Ona	30, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45
Txantxikua (<i>Alytes obstetricans</i>)	Ona	32, 33, 37, 38, 39, 44
Zirauna (<i>Anguis fragilis</i>)	Ezezaguna	3, 53, 54
Suge berde-horia (<i>Hierophis viridiflavus</i>)	Ezezaguna	3, 7, 48, 54, 58, 74, 77
Iparraldeko suge leuna (<i>Coronella austriaca</i>)	Ezezaguna	3, 47, 53, 54, 58
Arroka sugandila <i>Podarcis muralis</i>)	Ona	3, 7, 48, 54, 58, 74, 77
Uhandre marmolairea (<i>Triturus marmoratus</i>)	Ezezaguna	33, 36, 37, 39, 40, 41
Eskulapioren sugea (<i>Zamenis longissimus</i>)	Ezezaguna	3, 48, 54
Martin arrantzalea (<i>Alcedo atthis</i>)	Ona	1, 30, 32, 33, 35, 36, 37, 40, 41
Ur zozoa (<i>Cinclus cinclus</i>)	Ona	1, 30, 32, 33, 35, 36, 37, 40, 41
Zata arrunta (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	Ona	3, 8, 14, 20, 21, 23, 24
Arrano sugezalea (<i>Circaetus gallicus</i>)	Desegokia	47, 53, 54, 58
Mirotz zuria (<i>Circus cyaneus</i>)	Desegokia	47, 53, 54, 58
Belatz handia (<i>Falco peregrinus</i>)	Ona	47, 48, 49, 52
Sai arrea (<i>Gyps fulvus</i>)	Ona	47, 48, 49, 52
Arrano txikia (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	Desegokia	54, 56, 58
Antzandobia (<i>Lanius collurio</i>)	Desegokia	48, 53, 54, 58, 59
Benarriz nabarra (<i>Locustella naevia</i>)	Desegokia	47, 48, 49, 52, 53, 54, 55
Miru beltza (<i>Milvus migrans</i>)	Desegokia	1, 48, 53, 54, 58, 59
Sai zuria (<i>Neophron percnocterus</i>)	Ona	47, 48, 49, 52
Zapelatz liztorjalea (<i>Pernis apivorus</i>)	Ezezaguna	3, 8, 14, 20, 21, 23, 24

Etze txinboa (<i>Sylvia undata</i>)	Ezezaguna	58, 59
Txilinporta txikia (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)	Ezezaguna	4
Murgil handia (<i>Podiceps cristatus</i>)	Ezezaguna	4
Baso-saguzarra (<i>Barbastella barbastelus</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29
Baratze-saguzarra (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29
Schreibers saguzarra (<i>Miniopterus schreibersii</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29
Ur-saguzarra (<i>Myotis daubentoni</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29, 336, 38, 39
Natterer saguzarra (<i>Myotis nattereri</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29
Leisler saguzarra (<i>Nyctalus leisleri</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29, 36, 38, 39
Kuhl saguzarra (<i>Pipistrellus kuhlii</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29
Pipistrello arrunta (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29
Iparraldeko belarrihandi arrea (<i>Plecotus auritus</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29
Basakatua (<i>Felis silvestris</i>)	Ezezaguna	20, 26, 27, 28, 29
Muturluze piriniarra (<i>Galemys pyrenaicus</i>)	Txarra	34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45
Igaraba (<i>Lutra lutra</i>)	Txarra	32, 36, 37, 38, 39, 40, 41
Bisoi europarra (<i>Mustela lutreola</i>)	Txarra	32, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 41

Babes bereziko espezie eta habitaten galera edo kaltea ekiditeko:

- 1.- Basoei eragiten dien beste edozein jarduerak izan ditzakeen eraginak ebaluatu egingo dira Natur Ondarearen eta Biodibertsitatearen 42/2007 Legean eta aplikatu beharreko legerian ezarritakoari jarraituta.
- 2.- Kontserbazio egoera onean mantentzeko edo egoera horretara iristeko, aurretik gaur egungo egoera definitu beharko da, eta hau ezinezkoa den kasuetan, estimazio kualitatibo fidagarrien bitartez egin beharko da.
- 3.- Ondoren, aldizka ebaluatu beharko da prozedura estandarizatuen bitartez. Horrela, EAEko Natura 2000 Sareko beste tokietako emaitzekin konparatu ahal izango da, orokorrean sare osoaren kontserbazio egoera estimatu ahal izateko. Prozedura hauek planaren jarraipen planean barneratuko dira eta espezie edo habitat bakoitzarentzat, talde taxonomikoentzat edo beste taxoi elkarketentzat egin ahal izango dira, beti ere espezie bakoitzaren bakarkako ebaluaketa ahalbidetzen bada.
- 4.- «Babes erregimen bereziko habitat edo espezie» bat egoera txarrean dagoela zehazten denean, oinarritzko elementu ego kudeaketaren helburu izatera pasako da. Honen ondorioz, zuzenean, dagozkion kontserbazio neurriak aplikatuko zaizkio. Hala ere, «Babes erregimen bereziko habitat edo espezie» kontsideratzen jarraitu ahal izango da, beste oinarritzko elementuren batentzat aurreikusten diren neurriak bere kontserbazio egoera ona lortzeko nahikoak direla ikusten bada. Kasu horretan, neurri horiek aurreko taulan zehazten dira.

KUDEAKETAN LAGUNTZEKO TRESNAK**BIODIBERTSITATEAREN EZAGUTZA ETA INFORMAZIOA****Baldintzatzaileak**

Habitat eta espezieei buruzko nahikoa informazio ez izateak kontserbaziorako politika aktiboen plangintza eta inpaktuen ebaluazio egokia baldintzatu egiten du eta ondorioz, prebentzioa zailtzen du.

Kasu askotan ezinezkoa da datu kuantitatiboen bidez espezieen kontserbazio egoera zehaztea. Leku hau Natura 2000 Sarean barneratzea eragin duten espezie eta habitat natural bakoitzaren egungo eta aldeko egoeraren definizioa, biodibertsitateari buruz dugun ezagutza hobetzeko aukera eta kudeaketa antolatze behar bat izateaz gain, legezko eginkizun bat ere bada eta EAE, estatu eta Europa mailan egoeraren ebaluazioak egin ahal izateko informazio estandarizatua hedatzeko prozedura arinak erabiltzera behartzen du.

Oraindik ez dakigu nahikoa floraz eta faunaz; gainera, talde taxonomiko guztien kontserbazio egoera ez da berdina eta, ondorioz, kasu askotan ezin da espezieen egoera kuantitatiboki zehaztu. Informazioa badagoen kasuetan ere, informazioaren kalitatea ez da ona, eta zaharkituta dago, eta ez dago serie historikorik populazioen joerak eta dinamikak ebaluatu ahal izateko. Horregatik, elementu askorentzat ezartzen den lehenengo neurria, kontserbazio egoera definitzea izango da.

Hala ere, Aiako Harriko KBEn LIFE proiektuak finantzaturako azterlanak egin dira (LIFE05 NAT/E/000067). Horregatik, 2005. urtetik hona talde taxonomiko batzuen gaineko jakintza areagotu egin da; orain gehiago dakigu, adibidez, basoari lotutako ornodunez, muturluze piriniarraz (*Galemys pyrenaicus*) eta kiropteroez. KBEko gainerako ugaztunei dagokienez, mustelido batzuen (bisoi europarraren eta igarabaren) eta espezie zinegetikoen gaineko informazioa besterik ez dago. Harrapari harkaiztar babestuak eta hegazti zinegetikoak aztertu dira gehien, baina gainerakoak ere ikertu beharko lirateke, batik bat pizidoak. Eremuko anfibio eta narrastien inguruan apenas dago daturik (aipamen gutxi batzuk bakarrik), nahiz eta gehienak mehatxatuta egon.

Aranzadi Zientzia Elkartek herbario bat eta flora baskularraren datu-base bat dauzka, erreferentzia bibliografiko eta aipamenekin. Tresna oso egokiak dira Aiako Harriko floraren dibertsitatea ezagutzeko, baina erreferentzia bibliografiko eta aipamen horietako asko zahartuta daude eta toponimia ez dago eguneratuta; horregatik, hobetu ezean, ezingo dira erabili. Hernaniko udalerriko ubideetan egindako azterlan batean ubideei lotutako flora interesgarriaren kokapen ugari aurkitu dira; horrek esan nahi du alderdi horri buruzko informazio gutxi dagoela, oraindik. Gainerako ubideetan prospekzio zorrotzagoak eginez gero, landare horien kokapen gehiago aurkituko lirateke, seguru asko. Dena den, heldzea erraza den lekuetako florari buruzko aipamen eta lan gehiago daude eta, beraz, nekez aurkituko dira kokapen gehiago.

Habitaten kasuan ere informazioa ez dago osatua eta ezinezkoa suertatzen da datu horietatik abiatuz ebaluaketarik egitea.

EAEko landaretza mapa (EUNIS, 1:10.000) nahiko zehatza da habitat natural gehienentzat; ez, ordea, habitat natural txikientzat eta Aiako Harriko babestu behar diren espezie askoren ziklo biologikorako garrantzitsuak diren mikrohabitata osatzen dituzten elementu natural eta kulturalentzat. Gainera, ez dago mapa hori eguneratzeko modurik, eta beraz, urte gutxitan kudeaketara tresna baliogabe bilakatu da, lurraldeak duen eraldaketa natural eta antropikoen dinamikagatik. Bestalde, 1:10.000 eskalako lanean detektatzen ez diren hainbat habitat txiki daude. Beste habitat batzuk denborarekin modu naturalean edo gizakiaren erabileragatik eraldatuak izan daitezke, eta ez dira mapan eguneratu. Horregatik, tresna zaharkitua suertatuko da mapa hori.

Azkenik, ez dago KBEn zaindu behar diren basoko fauna populazioengan eta Batasunaren intereseko habitategan ehizak izan dezakeen eraginari buruzko nahikoa kalitatezko informazio. Hortaz, zaila da ehizaren gaineko neurri, arau eta jarraibideak ezartzea.

Egiatzatu dugu ez dagoela «*Festuco-Brometalia* bazkaleku karedunik» (EU kodea: 6210*), ezta «*Magnopotamion* edo *Hydrocharition* landaredun ur eutrofikorik» ere (EU kodea: 3150) Orain arte inbentariatu gabeko amezti txiki batzuk eta zohikaztegi nahiko handi bat (EU kodea: 7140) aurkitu ditugu, baita ihitoki azidofiloen bi zona urpegarri txiki ere. Dokumentu honen aplikazioa aurrera joango den eanean, kokapen berriak eta baita zuzenketa berriak gehituko dira.

EAEko eskumen erregimena kontuan izanda, non administrazio batzuek eremu berean eskumenak egikaritzen dituzten, prozedura arinak eta efikazak ezarri behar dira, habitatetan, beren banaketetan eta azaleretan egon daitezkeen aldaketen informazioa modu egokian transmititzeko.

Gaur egun, Eusko Jaurlaritzak gestionatzen duen Euskadiko Biodibertsitateari buruzko Informazio Sistemari Aiako Harriko dibertsitate ekologikoari buruzko datu asko daude, autonomia erkidegoan egindako proiektu, inbentario eta segimenduetatik ateratakoak; baina, hala ere, oraindik informazio asko dago sakabanatuta, kudeatzaileen eskuetatik urrun.

Halaber, ez dago Aiako Harriko biodibertsitatearen erabateko balorazio ekonomikorik, merkatuan balioa daukaten produktu batzuen finantza balioaz aparte. Bertako ekosistemek sortzen dituzten ingurumen zerbitzuak eta biodibertsitate eratorritako onurak ez dira kuantifikatuak izan. Biodibertsitatearengan eragina izan dezaketen ekintzei buruzko erabakiak hartzerako orduan biodibertsitatea kontuan har dadin eta gizarteak, biodibertsitatearen galerak gure ongizate mailan eta gure ekoizpen sistemaren babesean duen eragin zuzena uler dezan, balorazio hauek ezinbestekoak dira.

EAEen ez dago kable elektrikoek hegaztiengan sor ditzaketen kalteak gutxitzeko neurriak biltzen dituen arau elektroteknikorik. Horrek, neurri prebentibo egokiak hartzea eta korridore ekologiko eraginkorrak diseinatzea zailtzen du.

Helburuak eta neurriak

7. Helburua	Aiako Harriko biodibertsitatearen kontserbazio egoera eta biodibertsitatea galtzea edo kaltetzea eragin dezaketen arrazoiak ezagutzea, biodibertsitateari epe luzera eustea bermatzeko neurriak diseinatze aldera.
7.1. emaitza	Kontserbazio egoera hobetzeko interesgarriak diren habitat guztien eta Aiako Harriko dibertsitate biologikorako eta osotasun ekologikorako garrantzitsuak diren leku edo elementu natural edo kultural guztien kartografia eguneratua edukitzea.
Neurriak	<p>86) Adituek egindako behaketa berrietatik eratorritako informazioaren bidez EUNIS Habitaten mapa eguneratzeko protokoloa definitu. Aldaketa guztiak KBEaren kudeaketa organoak berrikusi beharko ditu aurretik. Honakoak izan beharko dira kontuan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Gizakiaren esku-hartzea edo eboluzio naturalaren ondorioz gertatutako aldaketak. ☐ Lan-eskalaren ondorioz inbentarioan barneratu gabe geratutako kokapen murriztuak dituzten habitatei buruzko informazioaren hobekuntzak. <p>87) «Basa fauna eta landareztarantz balioa duten elementu natural, kultural eta geomorfologikoen inbentario georreferentziatu irekia» sortu. «Basa fauna eta landareztarantz balioa duten elementu natural, kultural eta geomorfologikoen inbentario georreferentziatu irekia» sortu, azalera gutxi mikrohabitatak izateagatik edo bestelako arrazoiengatik EUNIS habitaten inbentarioan sartuta ez daudenekin. Beste elementu batzuk ere sartuko dira, esaterako: basoko flora populazioak, faunarentzat interesgarriak diren zuhaitz unadak eta isolatutako zuhaitzak, urmaelak, putzuak, aldian-aldian urez betetzen diren lurrak, soilguneak, ekotonoak, trantsizio habitatak, heskaiak, hormatxoak, bordak, leizeak, Portuberriko eta Zorro-lako utzitako kanalak, Harizteberrin urez betetzen diren lekuak, Malbazarko putzua eta Aiako Harriko basoko faunarentzat eta osotasun ekologikoarentzat garrantzitsuak diren gainerako elementuak (babeslekuak, elikatze eta umeak hazteko tokiak, joan-etorrietako lekuak...). Inbentarioak, barneratutako elementuak karakterizatu beharko ditu edo gutxienez, barneratuak izatearen arrazoiak adierazi beharko ditu.</p>
Arauk	<p>88) Elementu bat «Basa fauna eta landareztarantz balioa duten elementu natural, kultural eta geomorfologikoen inbentario georreferentziatu irekian» barneratzeak, elementu hau dagoen eremua «Babes bereziko eremu» izendatzea suposatuko du eta eragina izan dezaketen ekintzei buruzko ikerketak egin beharko dira eta beharrezkoa izanez gero, kontsentsatzeko eta arintzeko neurri egokiak ezarri beharko dira.</p> <p>89) Modu egokian justifikatua egongo balitz eta beste aukerarik egon ezean, elementuen galera edo narriadura sortuko lukeen ekintzaren bat baimenduko balitz, kaltea konpontzeko, elementutik ahalik eta gertuen honen baldintza eta funtzio ekologiko berdinak beteko dituzten elementuak ezarri beharko dira kaltea egin aurretik. Modu honetan KBEko aktibo naturalaren kopuru osoa mantenduz.</p>

7.2. emaitza	Desagertzeko arriskuan dauden habitat guztien eta babes bereziko erregimenean dauden espezie basatien kontserbazio egoera ezagutzea.
Neurriak	90) Babes bereziko erregimenean dauden habitat eta espezie basati guztien kontserbazio egoerari buruzko fitxak egitea, 3. eranskinean funtsezko elementuentzako baliatutako formatuari jarraiki; hori, informazioa erraz erabiltzeko eta, era horretan, informazio estandarizatua transmititzeko betekizunak betetzeko, Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluari jarraiki.
7.3. emaitza	Aiako Harriko dibertsitate biologikoaren eta bertako ekosistemek eskaintzen dituzten ingurumen ondasun eta zerbitzuen balio ekonomiko guztia zenbatestea.
Neurriak	91) Aiako Harriak eskaintzen dituen ondasunak zenbatesteko azterlan bat egitea, kontuan hartuta biodibertsitatearen eta ingurumen zerbitzuen balio ekonomiko guztia. Ikerketa hau zehazki lekuarentzat egin daiteke edo emaitzen transferentzia ahalbidetuko luketen metodologiak erabiliz eskala handiagoan egindako ikerketen barne. 92) Aurreko ikerketaren emaitzak bertako komunitateetan zabaltzeko eta interesa duten guztien esku jarri, horrela, erabakiak hartzeko orduan eta ebaluazio estrategiko eta inpaktu azterketetan kontuan har daitezela.
7.4. emaitza	Fauna basatiaren hilkortasun ez naturalaren arrazoiak eta kutsadura genetikoa desagertzea KBEan eta inguruan.
Neurriak	93) Dokumentua indarrean dagoen lehenbiziko bi urteetan ehiza eta arrantza antolatzeke plan teknikoa onartzea. Planaren edukia hau izango da, gutxienez: <ul style="list-style-type: none"> - Ehiza eta arrantza espezieen kontserbazio egoera, batik bat oilagorrena. - Erreserba eta debekualdi zonak. - kontserbazio helburuekiko bateragarritasuna eta babes bereziko erregimenean dauden espezieei eragin zuzenak, arriskuak edo eragozpenak ez sortzeko neurriak. - olgetarako erabilerekin bateragarritasuna eta KBEra ehizara joaten ez direnei arriskuak eta eragozpenak ez sortzeko neurriak. Horretarako, ehiza eremuak mugatuko dira, ehiza egutegia egokituko da, eta segurtasun eremuak zainduko dira. - Kartutxoak kentzea kontrolatzea, berunarekin intoxikatzeke arriskuak ebaluatzea eta arrisku horien segimendua egiteke programa bat martxan jartzea. - Zaintza eta kontrol programa bat egitea. 94) Aiako Harriko KBEtik eta ingurutik Fauna Basatia Berreskuratzeko Igeldo Mendiko Zentrora eramandako espezie basatien erregistro informatikoa egitea. Honako datuak sartuko dira: zauria edo lesioa, arrazoa eta jasotako puntuaren koordenada geografikoak. Pozoitze kasuetan, analisi toxikologiko zorrotzak egingo dira zigor ekimen eta ekimen administratiβοetan baliagarriak izan daitezela. 95) Lortutako informazioarekin puntu beltzen mapa bat egitea eta georreferentziak jartzea: linea elektrikoaren edo beste azpiegitura batzuen kontra jota, elektrokutatuta, tiroen ondorioz, pozoituta, ibilgailuen batek harrapatuta eta beste modu ez naturalen batean hildako faunaren georreferentziak. Hiru urtero mapa hori eguneratuko da, eta plan honetan eta ondorengoetan barneratzeko neurri zuzentzaileak proposatuko dira. 96) Abeltzainei, basoen jabeiei, mendi elkarteiei, ehiztariei eta lurraldean maiz ibiltzen diren gainerako kolektiboiei mapa egingo dela jakinaraztea eta administrazio eskuduneko langileei behatutako fauna basatiaren berri ematera animatzea.

2013ko azaroaren 25a, astelehena

	97) KBE inguruan ibilgailuren batek animalia baten bat harrapatzen badu, azterketa zorrotz bat egitea eta, behar izanez gero, faunarentzako pasabideak jartzea eta korridore ekologikoen araudia sortzea eta onartzea.
Jarraibideak	98) Behin eta berriro pozoitutako amuzkien erabilera antzematen bada «Ingurune Naturelean amuzki pozonduen erabileraren aurkako Estrategia Nazionalean» jasotako neurriak hartuko dira. Aldizka miaketak egingo dira eta KBEko titular zinegetikoei eta abeltzainei azalduko zaie landakontrolak egingo direla eta zergatik egingo diren, disuasio eta kontzientziazio neurri gisa. Halaber, jakiak aurkitzen laguntzea sustatuko da.

GIZARTE PARTAIDETZARAKO ORGANOA

Baldintzatzaileak	
<p>Gobernantza egokiaren printzipioetan oinarrituz, hiritarrak informatu, entzun eta parte hartzeko eta administrazio publikoak bere kudeaketari buruzko azalpenak emateko organo eta prozedurak ezartzea beharrezkoa da.</p> <p>Aiako Harria Parke Naturalaren administrazioari buruzko maiatzaren 4ko 46/1999 Foru Dekretuan Parke Naturaleko Patronatuaren irudia sortu zen, Parke Naturaleko aholkularitza eta elkarlan organo gisa, eta haren osaera eta zereginak ere zehaztu ziren. Hori, eremuko sektore eta interesdunek Parkearen administrazioan eta funtzionamenduan parte hartzea bermatzeko.</p> <p>Dekretuan zehaztu zen, gainera, Patronatuaren barruan Batzorde Iraunkor bat sortu behar dela eta kideak honako hauek izan behar dutela: Patronatuko burua (edo hark eskuordetutako kidea), Udalen ordezkari bat eta Parkeko zuzendari-zaindaria. Batzordearen zereginak dira Patronatuaren osoko bilkurak prestatzea eta Patronatuak adostutako akordioak behar bezala betetzen direla zaintzea; horrez gain, Patronatuak osoko bilkuran eskuordetutako zeregin guztiak bete behar ditu. Batzorde horretan, ordea, ez dago Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Sailaren ordezkariarik, eta administrazio hori da, azken buruan, Natura 2000 Sarearen arduradun.</p> <p>Patronatuaren helburu eta zereginak tresna honetako helburuez gainera daude. Dena den, Patronatuak zaindu behar du Aiako Harria Parke Natural izendatuta lortu nahi diren helburuak betetzen direla. Helburu horiek bat datoza Aiako Harria KBE izendatuta lortu nahi direnekin, dibertsitate biologikoa babesteari dagokionez.</p>	
Helburuak eta neurriak	
8. Helburua	Aiako Harriko KBEan eragina duten erabakiak hartzeko prozesuetan gizartearen parte hartzea bultzatzea eta KBEaren kontserbazioan hiritarren inplikazioa bultzatzea.
8.1. emaitza	Aiako Harria Parke Naturaleko Patronatuaren funtzionamendua hobetzea. Horretarako, segimendu organo bat sortu da, eta haren zereginak dira planaren emaitzak ebaluatzea eta, plana egikaritzeari eta helburuei dagokienez, gizartearen kezka, eskari eta proposamenak bideratzea.
Neurriak	99) Aldian-aldian, kanpoko agenteek eta partaideek bere Patronatuaren funtzionamendua ebaluatzea, aurrez ezarritako irizpideen arabera (deialdien maiztasuna eta egokitasuna, sektoreen ordezkariak, emandako informazioaren kalitatea, esku-hartzeen oreka, kontuan hartutako ekarpenak, e.a.), eta administrazioak hartutako konpromisoen eta lortutako emaitzen segimendu eraginkorra egitea.
Arauak	100) Dokumentu honen helburuetan eragina duten plan sektorial eta jardura guztiak Patronatuak aztertu behar ditu.

HERRITARREI ZUZENDUTAKO KOMUNIKAZIOA, HEZIKETA ETA KONTZIENTZIAZIO JARDUERAK

Baldintzatzaileak	
<p>Dokumentu hau idazteko prozesuan kontsultatu ziren Aiako Harriko lursailen jabe eta erabiltzaile gehienek ez zekiten Euskadiko Natura 2000 Sarean sartuta zegoenik, eta sare honen esanahia edo bertan sartzeko arrazoiak ez zituzten ezagutzen.</p> <p>Jabeen eta erabiltzaileen gehiengoak, gainera, ez zekien dokumentu honetan finkatutako helburuak lortzen lagun dezaketen ingurumen-arloko laguntzak daudela orain.</p> <p>Ondorioz, gizarteak ez ditu botere publikoak estutzen eremuko aktibo naturalei dagokien balioa emateko kontserbazio jarduerak sustatu ditzaten eta errenta osagarriak sortzeko eta eremua garatzeko aukerak aprobetxatu ditzaten.</p> <p>Aiako Harriko eremu babestuan ez dago interpretazio zentrorik, baina informazio bulego bat dago Listorreta-Barrengoloian eta Erlaitzen, eta ekainetik urrira irekita egoten da. Han bisitariei harrera egiten diete, bisita gidatuak egiten dituzte eta ingurumena zaintzen dute. Halaber, Oiartzunen Arditurri Interpretazio Zentroa eta Interpretazio Geologikoko Luberri Zentroa daude (azken hori KBetik kanpo). Zentro horiek aztertzen dituzte Arditurriko meatzaritza barrutia eta Euskal Herriko, Oiartzungo bailarako eta Aiako Harriko geologia, hurrenez hurren. Orobat, bigarren mailako lana bada ere, babestutako espazioaren balio naturalei buruzko informazioa ematen dute, baina ez dute azaltzen Natura 2000 Sarearen barruan dagoela eta horrek zer esan nahi duen.</p>	
Helburuak eta neurriak	
9. Helburua	Euskal herritarrek eta, bereziki, Aiako Harriari dagozkion udalerrietako biztanleek jakitea, batetik, Aiako Harriak zer balio natural dauzkan; eta bestetik, eremu hori Natura 2000 Sarean dagoela, horrek ondorio jakin batzuk dauzkala eta administrazioak eremuko dibertsitate biologikoa zaintzeko gestio lanak egiten dituela.
9.1. emaitza	Herritarrei, aldian-aldian, Aiako Harriko biodibertsitatearen kontserbazio egoerari buruzko informazioa ematea; baita kontrako egoerak eragiten dituzten arrazoei, arrazoi horien inguruko politika publikoei eta politika horien emaitzei buruzko informazioa ere.
Neurriak	<p>101) Ingurumen Saileko web orrian ageri den Aiako Harriko KBeko informazioa herritarrentzat ulerterrazagoa egiteko eguneratze programak hobetu.</p> <p>102) Landaretza eta fauna kontserbatzeko neurriei buruzko komunikazio programa garatu eta neurri hauen eragina jasan dezaketen edo aktiboki inplikatu daitezkeen gizarteko sektoreei zuzendu.</p> <p>103) Partaidetza prozesuan ikusitakoaren arabera, kontserbazio-helburuak eta neurriak zaildu edo faboratu ditzaketen eragile sozial eta ekonomikoak auzeratzeko dira, bere ezaguera eta gaur egun duten jarrera aztertzen da, eta plana aurrera eramateko planteatzen dituzten mugak identifikatzen dira.</p> <p>104) Aurreko neurrian identifikatutako funtsezko agenteentzako ekintza espezifikoak zehaztea, asmo hauekin: jakintza eta ulermen egokiak garatzea, jarrera aldaketak sustatzea eta Aiako Harriko biodibertsitatearentzako kaltegarriak diren portaerak etetea edo aldatzea. Konkrétuki, ondorengo proposatu behar da: a) KBEaren onurak komunikatu. b) komunitateen eta tokiko entitateen ezaguerak eta onarpen soziala hobetu.</p> <p>105) KBEaren eta Natura 2000 Sarearen inguruko komunikazio programa bat diseinatzea eta garatzea Listorretako Bisitarien Zentroan, Erlaitzen eta Arditurriko Interpretazio Zentroan. Mezua helaraziko zaie, baita ere, ingurumen heziketarekin eta ingurune natural eta kulturalaren interpretazioarekin zerikusia duten inguruko beste zentro batzuei, adibidez: Irungo Oiaso Erromatar Museoari, Interpretazio Geologikoko Luberri Zentroari eta Artikutzako eta Santiagomendiko natura gelei.</p>

	106) Hiritarrek KBEari eta bere helburuei buruz duten ezagutza maila, jarrera eta portaerak ikusteko aldizkako ebaluaketak egin, komunikazio, hezkuntza eta kontzientziaziorako ekintzak birbideratu ahal izateko.
Arauk	107) Aiako Harriko lan zientifiko eta teknikoetan, plan honetako helburuekin zerkusia badute eta baliabide publikoekin kontratatu eta finantzatzen badira, herritarrek erraz ulertzeko dibulgaziozko laburpen bat sartzea.
Jarraibideak	108) Laburpen horiek autonomia-erkidegoko ingurumen-organoaren webgunearen bitartez zabalduko dira, eta eskatzen dituen orori helaraziko zaizkio.

GOBERNANTZA

Baldintzatzaileak

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Saila da Natura 2000 Sarearen arduraduna. Baina administrazioa Gipuzkoako Lurralde Historikoko foru organo eskudunari dagokio, xedapen hauen arabera: Autonomia-Elkarte Osorako Erakundeen eta bertako Kondaira-Lurraldeetako Foruzko Ihardutze-Erakundeen Arteko Harremani Buruzko azaroaren 25eko 27/1983 Legea eta 240/1995 eta 241/1995 dekretuak.

Legeko betekizunei jarraiki, Gipuzkoako Foru Aldundiak Aiako Harria Parke Naturalaren Erabilera eta Gestio Plan Zuzentzailea (lehenbiziko EGPZ) idatzi eta onartu zuen (apirilaren 16ko 87/2002 Dekretua); Aldundia, orain, hura ordezkatzeko duen EGPZ idazten ari da.

Gainera, Gipuzkoako Foru Aldundiak izendatutako Zuzendari-Kontserbatzaileak, Mendi eta Ingurumeneko Zuzendaritza orokorreko zerbitzu teknikoekin lankidetzan, inbertsio, ekintza eta ikerketa programak garatuko ditu, Baliabide Naturalen Antolamendurako Planean eta Erabilera eta Kudeaketara Planean datozen jarraibideak praktikan jartzeko.

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Saila, Natura 2000 Sarearen arduraduna, Aiako Harria Parke Naturaleko Patronatuko kidea da; ez, ordea, Patronatuko Batzorde Iraunkorrekoa. Beraz, Eusko Jaurlaritzako Biodibertsitate Zuzendaritzak eta Gipuzkoako Foru Aldundiak ez dute lan talde egonkorrik sortu espazio horretako jarduerak koordinatzeko.

Babestutako eremua antolatzeko tresnak koherenteak izan behar dute, maila guztietan. Bestela, bi entitateen arteko funtzio gainjarpena eman daiteke eta ondorioz, giza baliabideen erabilera efizientzia eza eta kudeaketan eragin dezaketen kontraesanak eman daitezke.

Europar Batasuneko komisioak eta kontseiluak ebatzi dutenez, Natura 2000 Sarearen kontserbazioa planeamendu sektorialeko eta garapen sozio-ekonomikoko tresna guztietan helburu bezala barneratu behar da. 42/2007 legeak adierazten duenez, botere publiko guztiek, dagokien esparruan, ondasun naturalaren kontserbazioan eragingo duten ekintzak eta ondorioz Natura 2000 sarea, bultzatuko dituzte. Erakunde arteko koordinazioa hobetu egin behar da, lankidetzan egoki bat lortzeko eta ezarritako helburuak lortzen lagunduko duten itun multisektorialak sustatzeko.

Helburuak eta neurriak

10. Helburua	Organo kompetente guztien koordinazio instituzionala hobetu eta Ingurumen araudia eta zatikako araudia egokitu, dokumentu honetako helburu, neurri, jarraibide eta arauekin bat etor dadin.
10.1. emaitza	Batzorde tekniko iraunkor bat sortzea, Eusko Jaurlaritzako Biodibertsitate Zuzendaritzaren eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren jarduerak koordinatzeko.
Neurriak	Tresna honen garapenean lankidetzan aritzeko, Aiako Harriko Eusko Jaurlaritzako Biodibertsitate Zuzendaritzaren eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren arteko lantalde egonkorra osatzen da. Jarraipen organo hori, KBE izendatu ondoren, gehienez urtebeteko epean osatuko da.

10.2. emaitza	Dekretuaren aplikazioa errazteko ingurumen araudi eta zatikako araudi guztia egokitzen da.
Neurriak	109) Urtebeteko epean, ukitutako udalen jabetzako lursailak KBEaren esparruan sartzea, lursail horien gaineko aurretiazko konpromisoak daudenean; eta, aldi berean, Parke Naturalaren muga doitzea, KBEaren mugarekin bat etor dadin.
Jarraibideak	110) Tresna honen ezarpen eremuan eragina izan dezakeen edozein plan sektorialek, derrigorrezkoak diren neurri prebentibo eta minimizatzaileez gain, Aiako Harriko biodibertsitatean eragin positibo eta ebaluagarriak izango dituzten neurriak eta dokumentu honetan ezarritako helburuak lortzen lagunduko duten neurriak izan beharko ditu.

KUDEAKETARAKO ZONIFIKAZIOA

Egungo egoeraren arabera eta egitea proposatzen den kudeaketaren arabera eremu ezberdinak definitzen dira. Kontserbazio egoera zein horri loturiko kudeaketa egokitua arrazoi naturalengatik zein gizakiak eragindako arrazoiengatik denboran zehar aldatzen joan daiteke. Adibidez, posible da beharrezko berriztapen neurriak ezarri ostean, berriztapen ekologikoko eremu bat babes zorrotzeko edo garapen naturaleko eremu izendatzea. Beraz, zonifikazioa denborarekin alda daiteke.

GARAPEN NATURALEKO EREMUAK (GNE)

Balio ekologiko handiko zonak dira: osotasun ekologikorako funtsezkoak diren prozesu funtzionalak betetzen dituzte, edo habitat naturalak dauzkate edo ahalik eta esku-hartze gutxien behar duten espezie berezi edo oso mehatxatuen habitatak dira.

Habitat naturalen eta espezie basatien bilakaera naturala behatzeko zonak dira. Hala ere, intentsitate gutxiko jarduerak planteatu daitezke, salbuespen gisa eta, betiere, eremuaren eta eremuari dagozkion espezieen bilakaera arintzeko (kontserbazio egoera hobetzeko) eta iraunkortasun eta osotasun ekologikoa arriskuan jartzen duten mehatxuak geldiarazteko. Ekintza horiek Natura 2000 Sarearen ardura duen organoaren onarpena izan beharko dute. Erabilera publikokotzat jotzen dira programak, zerbitzuak, jarduerak eta ekipamenduak, kudeatzailea gorabehera administrazioak babestutako eremu bat eman behar dienean. Helburua bisitariei eremu horren balio naturalak eta kulturalak modu ordenatu eta seguruan hurreratzea izango da, eta balio horiek kontserbatzea, ulertzea eta balioestea bermatuko da, informazioa emanez, heziz eta ondarea ezagutaraziz. Besteak beste, baimenduko dira espezie exotikoak eraztea eta garbigune txikiak jartzea. Jarduera horiek Natura 2000 Sarean eskumena duen organo administrazioak baimendu behar ditu.

Zona horiek dira: Añarbeko erreserba-eremua, pagadi azidofiloak, pagadi-harizti azidofiloak eta harizti azidofilo publikoak. Sartzen dira, baita ere, baso mistoak, egoera onean dauden erriberako haltzadiak eta erriberakoak ez diren haltzadi guztiak.

BABES ZORROTZEKO EREMUAK (BZE)

Zona hauek, oro har, oso txikiak izaten dira. Balio handi edo berezia duten elementu natural eta kulturalak dauzkate; bereziak izan daitezke bakanak direlako, adierazgarriak edo estetika aldetik garrantzitsuak direlako, garrantzi kulturala dutelako edo flora eta fauna basatia zaintzeko eta haien ziklo biologikoa garatzeko egokiak direlako (batik bat

babesteko, umeak hazteko, elikatzeko eta joan-etorrietarako lekuak). Babes zorrotza eta beren inguruan aurrera eramaten diren ekintzen kontrola behar dute.

Kategoria honetan daude Antxotesaroiko esfagnadiak, harkaizti silizeoak, gaztainadiak eta harizti eutrofo-hostozabal baso mistoak, substratu karedunen azaleratzedunak.

Multzo honi dagozkio, baita ere, ubide sarea eta *Daphne cneorum* landareak dauden bazkaleku menditarrak; ubideei dagokienez, *Soldanella villosa*, *Vandenboschia speciosa*, *Hymenophyllum tumbrigense* eta *Prunus lusitánica* espezieak dauden lekuetan, ubideen alde banatan 20 metroko babes-zerrenda egongo da.

Zorrotz Babesteko Zonen mapan habitatentzat eta flora eta fauna basatiarentzat interresgarriak diren balio natural, kultural eta geomorfologikoen inbentario irekian jasotako elementu berriak sartuko dira, pixkanaka.

Okil beltzari (*Dryocopus martius*) enbarazu ez egite aldera, habiak egiten dituen unadak eta elikatzeko gehien baliatzen dituen eremuak sartuko dira, identifikatu ahala. Horregatik, eta higadura arriskua gutxitzeko, Zorrotz Babesteko Zonatzat hartuko dira Arditurri-Otsamantegiko *Pinus radiata* saila eta Enbidoko haritz amerikarraren basoa. Mendi-mazela maldatsu batean utzitako saila da eta oso naturalizatuta dago: baso potentziala, harizti azidofiloa, alegia, asko birsortu da.

Aldi kritikoetan hegazti harkaiztarren babesa bermatzeko, ugaltzeko baliatzen dituzten zonak zehatz-mehatz kartografiatuko dira eta eskalada egiteko egutegiak ezarriko dira. Aurrerago arazoak sortzen badira, eskalada arautu edo debekatu ere egin daiteke.

Gainera, zona horietan debekatuta egongo da abeltzaintza helburuekin sastrakak erretzea eta kentzea, harkaiztiaren 100 metroko inguruan, gutxienez.

EKOLOGIA ONERATZEKO EREMUAK (EOE)

Beren balio ekologikoen, habitat naturalek eta espezieek aldaketa edo narriadura nabarmena agertzen duten degradatutako eremuak dira. Eta beren funtzionaltasuna berreskuratu, baloreen biziraupena bermatu eta kontserbazio egoera hobetzeko ekintza ezberdinak proposatzen dira.

Lehengoratu behar dira, adibidez, flora aloktono inbaditzaileak andeatutako erriberako haltzadi zatiak. Kategoria honi dagozkio, halaber, erreka eta haltzadietako konektibitatea eta prozesu ekologikoen funtzionamendu eta garapen egokia eragozten dituzten presa edo oztopoak dauden eta lehengoratzeko proposamenak dauzkaten erreka zatiak: Masustanegi, Berdabio, Penadegi eta Okilegiko zentralak. Zona horiek oso txikiak eta kokaleku zehatzekoak dira, baina xehetasun eskalekin besterik ezin dira kartografiatu; horregatik, zonifikazio mapan behar baino handiagoak dira, errazago ikusteko.

Lehengoratzeko zonatzat hartu ditugu, baita ere, andeatutako ameztiak eta lurzoru publikoetan dauden espezie aloktonoen baso sailak, baldin eta helburua bada ahal bezain laster habitat natural bihurtzea.

APROBETXAMENDU ESTENTSIBOKO ZONAK (AEZ)

Abeltzaintza aprobetxamendu estentsiboko zonak

Abeltzaintza estentsiborako erabiltzen diren eremu lauak dira (bazkalekuak eta sasiak). Eremu horiei eustea ezinbestekoa da habitat natural batzuen edo Aiako Harria KBE izendatzea eragin duten flora eta fauna espezieen kontserbazio egoera ona izan dadin bermatzeko. Zona horietako bazkaleku fluxua iraunkorra da, eta horrek laguntzen du abeltzaintza estentsiboa gizarte eta ekonomia aldetik garatzen; gainera, paisaia oso erakargarria da.

Kategoria honetan sartu ditugu zelai txikiak eta landazabal paisaiari dagozkien isolatutako larreak eta heskai naturalak. Era berean, Basategainako malda ertaineko lursailak sartu dira; lursail horietan Oiartzungo Udalak larrediak sortzeko asmoa du, egun baso landatuek hartzen dituzten lursailetan. Ekintza hori gauzatzen denean sartuko dira kategoria horretan.

Baso aprobetxamendu estentsiboko zonak

Aiako Harria KBE izendatzea eragin duten habitatei, flora eta fauna espezieei, eremuaren osotasun ekologikoari eta ingurumen ondasun eta zerbitzuei eustea arriskuan jartzen ez duten eta intentsitate gutxiko baso aprobetxamendurako erabiltzen diren baso autoktono pribatuak dira.

Horiek denek laguntzen duten habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona mantentzen, eta, aldi berean, tokiko garapen sozio-ekonomikoari mesede egiten dion naturalialibideen fluxu jasangarria eragiten dute. Gainera, paisaia oso erakargarria eta balio eszeniko handikoa modelatzen dute.

Zonalde honetan aurrera eramaten diren aprobetxamendu guztietarako kontuan hartu beharko da oinarrizko habitat eta espezieak eta babes erregimen bereziko espezieen kontserbazio egoera onargarria mantendu beharko dela. Horretarako, baso naturalen kasuan, «Baso-kudeaketa jasangarrirako plana» eduki behar da, tresna honetan ezarritakoaren arabera, eta ingurumen-administrazio eskudunak baimendu behar du.

Baimen hori edukitzeak ez du esan nahi plan horretako ekintzek edo proiektuek ez dituztenik bete behar aplikatzekoak diren ingurumen-ebaluazioen prozedurak.

USTIAPEN INTENTSIBOKO EREMUAK (UIE)

Nekazaritzarako edo basogintzarako erabiltzen diren lursailak dira. Ez daukate zerikusirik zuzenik habitaten kontserbazioarekin eta, nahiz eta KBE barruan egon eta naturaltasuna murriztu, ez dute eremuaren osotasun ekologikoa eta kontserbaziorako garrantzitsuak diren habitat natural eta espezieak arriskuan jartzen.

Nekazaritza aprobetxamendu intentsiboko zonak

Multzo honetan sartzen dira baratzeak, mintegiak eta fruta-arbola sailak.

Baso aprobetxamendu intentsiboko zonak

Egurra ekoizteko jabetza pribatuko baso landatuak dauden eremuak dira, eta ez daude zuzenean lotuta kontserbazioarekin. Ez daukate zerikusi zuzenik habitaten kontserbazioarekin eta, nahiz eta KBE barruan egon eta naturaltasuna murriztu, ez dute eremuaren osotasun ekologikoa eta kontserbaziorako garrantzitsuak diren habitat natural eta espezieak arriskuan jartzen.

Planaren indarraldiko lehen bi urteetan baso sailek hartutako azaleraren % 25 identifikatuko da, gehienez. Sail horiei Baso Aprobetxamendu Intentsiboko Zona gisa eutsiko zaie, baldin eta lekua zaintzeko helburuekin bateragarriak badira.

ERABILERA PUBLIKOKO EREMUA (EPE)

Olgetarako, interpretaziorako eta ingurumen heziketarako erabilera publikoko ekipamenduak dauzkaten eta bisitariak hartzen dituzten espazioak dira. Arditurriko meatzeetako zona bat kategoria honetan sartu dugu. Irugurutzetako labeen eremua ere multzo honetan sartuko da, birgaitzeko eta erabilera publikorako egokitzeko lanak amaitutakoan.

HIRI EREMUAK ETA AZPIEGITURAK (HEA)

Kategoria honi dagozkie eremu barruko herriguneak, bizileku diren eraikin eta baserri sakabanatuak, azpiegiturak (errepide nagusiak eta bigarren mailakoak) eta gainerako eraikin artifizialak (adibidez: Arditurriko erauzketa eremuak).

2013ko azaroaren 25a, astelehena

JARRAIPEN ADIERAZLEAK

Helburua	Emaitza	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzia balioa
Zuhaiztien % 75, gutxienez, baso heldu eta zatitu gabeak izatea.	Basoen azalerari gutxienez 890 hektarea gehitzea.	Basoen (pagadi, harizti eta ameztien) azalera handitzea.	0 ha	890 ha
Zuhaiztien % 75, gutxienez, baso heldu eta zatitu gabeak izatea.	Basoen naturaltasuna hobetzea eta hain zatituta ez egotea.	Naturaltasun eta zatiketa indizeak	Ezezaguna	Nahikoa hobetzea
	Interes ekologiko bereziko zuhaiztietei eta zuhaitz motzen unadei eustea.	Interes ekologikoko zuhaitzen kopurua eta kokapena.	Ezezaguna	KBEan interes ekologikoa duten zuhaitz unaden % 100
Ubideek egitura komplexua eta haltzadiak kontserbazio egoera ona izatea lortzea eta egitura eta egoera horiek mantentzea, ubide eta haltzadiak dagozkien flora eta fauna mehatxatuen populazio egonkorrei euste aldera.	Landaretza naturala lehengoratzeko eta zeharkako eta luzetarako osotasun ekologikoa eta zeharkako eta luzetarako konektibitatea hobetzea.	Flora aloktonoak hartutako erriberako landaretzaren (haltzadi eta lizardien) azalera (ha). Gutxienez 10 metro zabaleko haltzadiak dauzkaten ubide zatiak. Bisoi amerikarren aleak.	Ezezaguna Ez dago daturik Ezezaguna	% 50 gutxitzea % 50 0
	Zentral hidroelektrikoek eraldatutako ubide zatiak lehengoratzeko.	Ingurumenari eusteko emaririk gabeko egunak	Ez dago daturik	0
		Oztopo kopurua	Ez dago daturik	0

2013ko azaroaren 25a, astelehena

Helburua	Emaitza	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzia balioa
Bazkaleku eta sasiaren gaur egungo azalerari eta mosaiko egiturari eustea, abeltzaintza gestioaren eremuetan.	Gutxienez sasi eta bazkalekuen gaur egungo azalerari eusteko moduko abeltzaintza karga mantentzea. Bilakaera naturaleko prozesuak eta bazkalekuen eta txilardien azalera eta kalitatea alda dezaketen erabilera aldaketak kontrolatzea. Identifikatuta dauden <i>Daphne cneorum</i> landarearen kokalekuei eustea.	Bazkalekuei eta sasiari eusteko kontratuak dauzkaten abeltzain profesionalen % Sasi eta bazkalekuen azalera (ha) Populazio kopurua	0 540 ha (83 ha zelai menditar, 457 ha txilardi) Zazpi populazio	% 50 540 hektarea edo gehiago Zazpi populazio edo gehiago
Esfagnadien kontserbazioa bermatzea, hezetasun gradienteko aldakordun mikrohabitata heterogeneoak sustatuz, espezie bereizgarrien dibertsitatea ahalik eta handiena izan dadin.	Aprobetxamenduak arautzea, esfagnadien egiturari eta dibertsitate espeziario egokiari eustea zaila bermatzeko. Esfagnadien dinamika hidrojologikoa lehengoratzeko, mikrohabitata agertzeko eta, epe luzera, zohikaztegi hezeetako landaretza birsortzea errazteko.	Esfagnadiaren kontserbazio egoera Urak hartutako azalera, zohikaztegi hezeetako dagokien landaretza-duna	Balioespen kualitatibo zehaztugabeak 1,45 ha	Ona Gutxienez 1,45 ha
Koleoptero saproxiiliko mehatxatuen gaur egungo eta aldeko kontserbazio egoera zehaztea eta KBEaren harrera ahalmenaren araberako populazioei eustea.	Aiako Harriko zuhaitz zaharrei lotutako entomofauna mehatxatua eta hildako egurra kontserbatzea.	Populazioen banaketa eremua eta ugartasuna.	Ezezaguna	Gaur egungo bezalako edo handiagoa
Espeziaren populazio egonkor bat berreskuratzea eta finkatzea, baso helduen azalera egokia sendotuz, eta, era horretan, espezieari EAEko beste leku batzuetara hedatzen laguntzea.	Gutxienez okil beltzen hiru bikote eta ugaltzeko lurralde egonkortzea.	Ugalketa bikoteen kopurua	Ezezaguna	3

2013ko azaroaren 25a, astelehena

Helburua	Emaitza	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzia balioa
Aiako Harriko biodibertsitatearen kontserbazio egoera eta biodibertsitate galtzea edo kaltezea eragin dezaketen arrazoiak ezagutzea, biodibertsitateari epe luzera eustea bermatzeko neurriak diseinatze aldera.	Kontserbazio egoera hobetzeko interesgarriak diren habitat guztien eta Aiako Harriko dibertsitate biologikorako eta osotasun ekologikorako garrantzitsuak diren leku edo elementu natural edo kultural guztien kartografia eguneratua edukitzea. Babes bereziko erregimeneko basa espezie eta desagertzeko arriskuan dauden habitat guztien kontserbazio egoera ezagutzen da. Aiako Harriko dibertsitate biologikoaren eta bertako ekosistemek eskaintzen dituzten ingurumen ondasun eta zerbitzuen balio ekonomiko guztia zenbatestea. Fauna basatiaren hilkortasun ez naturalaren arrazoiak eta kutsadura genetikoa desagertzea KBEan eta inguruan. Aiako Harria Parke Naturaleko Patronatuaren funtzionamendua hobetzea. Patronatua segimendu organo bat da, eta haren zereginak dira planaren emaitzak ebaluatzea eta, plana egikaritzeari eta helburuei dagokienez, gizartearen kezka, eskari eta proposamenak bideratzea.	EUNIS kartografia Inbentario ireki geo-erreferentziaduna Kontserbazio-egoera Biodibertsitatearen balio ekonomiko orokorra Puntu beltzen mapa Partaidetzaren kalitatea Hiritarren ezagutza maila	2009an berrikusia Ez dago % 75 ezezaguna Ezezaguna Ez dago Baja Baxua	Eguneratua Egina Ezaguna (ERPE habitat eta espezieen % 100) Kalkulatua Badago Handia Altua
Herritarrek Aiako Harriko KBEan eragina duten erabakiak hartzeko prozesuetan parte hartzea eta KBEa zaintzen laguntzea sustatzea.	Herritarrei, aldian-aldian, Aiako Harriko biodibertsitatearen kontserbazio egoerari buruzko informazioa ematea; baita kontrako egoerak eragiten dituzten arrazoiei, arrazoi horien inguruko politika publikoei eta politika horien emaitzei buruzko informazioa ere.			
Euskal herritarrek eta, bereziki, Aiako Harriari dagozkion udalerrietako biztanleek jakitea, batetik, Aiako Harriak zer balio natural dauzkan; eta bestetik, eremu hori Natura 2000 Sarean dagoela, horrek ondorio jakin batzuk dauzkala eta administrazioak eremuko dibertsitate biologikoa zaintzeko gestio lanak egiten dituela.	Batzorde tekniko iraunkor bat sortzea, Eusko Jaurlaritzako Biodibertsitate Zuzendaritzaren eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren jarduerak koordinatzeko. Planaren aplikazioa errazteko ingurumen araudi eta zatikako araudi egokitu da.	Batzorde teknikoa Bateragarriak diren zatikako planak	Ez dago horrelakorik Ebaluatu gabea	Indarrean % 100